

Nr 5

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1962/63 inom socialdepartementets verksamhetsområde jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

DRIFTBUDGETEN

Femte huvudtiteln

Socialdepartementet m. m.

1:o) **Socialdepartementet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 (bilaga 7, punkt 1, s. 8 och 9 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1962) föreslagit riksdagen att dels be- myndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för socialdepartementet, som föranledes av vad departementschefen föreslagit, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för socialde- partementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63, dels ock till Socialdepartementet: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett för- slagsanslag av 1 688 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 590 000 kr.

Departementschefen förordar med hänsyn till det ökade behovet av ex- pertis och tillfällig arbetskraft att anslagsposten till ersättningar till sådan personal höjes med 40 000 kr. Vidare anses ytterligare en amanuens tjänst i reglerad befordringsgång böra inrättas.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknas medel för ändring av en förste kanslisekreterartjänst i Ao 23 till byrådirektörstjänst i Ao 26 och uppflyttning av en tjänst som kanslisekreterare i Ao 19 till förste kanslisekreterare i Ao 23. Därjämte föreslås en kanslibiträdestjänst i Ae 7 skola ordinariesättas.

För automatiska utgiftsförändringar beräknas en ökning med 27 000 kr.

Anslaget anses sammanlagt böra ökas med 98 000 kr.

Utskottet har i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt av departementschefen i förevarande sammanhang anmälda förslag till tjänsteförändringar.

Då utskottet inte heller i övrigt funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för socialdepartementet, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över socialändrenden för den 3 januari 1962 föreslagit;

b) godkänna följande avlöningsstat för socialdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	51 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	660 000
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	335 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	315 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	306 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	21 000

Summa kr. 1 688 000;

c) till *Socialdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 688 000 kr.

2:o) **Socialdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 9), vilket innebär en minskning av anslaget med 8 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Socialdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 95 000 kr.

3:o) **Socialattachéer.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 9 och 10) föreslagit riksdagen att till Socialattachéer för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 223 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 245 000 kr.

Kungl. Maj:t har för tiden fr. o. m. den 1 februari 1960 tills vidare intill utgången av år 1962 förordnat två socialattachéer för tjänstgöring vid beskickningarna i Washington och London.

Under anslaget är för innevarande budgetår inräknat 34 000 kr. för biträdeshjälp åt socialattachéerna. Då kostnaderna härför fr. o. m. nästa budgetår föreslås skola bestridas från anslag under tredje huvudtiteln, bör nu förevarande anslag minskas med nyssnämnda belopp. Å andra sidan beräknas ytterligare 12 000 kr. för expenser och för resor inom socialattachéernas verksamhetsområden.

I de prisutjämningsstillägg som utgår till socialattachéerna är f. n. inräknat ersättning för bostadskostnader. Regleringen av dessa kostnader anses fr. o. m. nästa budgetår böra ske efter samma grunder som ministern för utrikes ärendena föreslagit skola tillämpas för reglering av motsvarande kostnader för utsänd personal tillhörande utrikesförvaltningen.

Anslaget föreslås sålunda skola minskas med 22 000 kr.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Sveningsson* och *Ebbe Ohlsson* (I: 217) och den andra inom andra kammaren av herr *Hamilton m. fl.* (II: 267), har — såvitt avser förevarande anslag — hemställts, att riksdagen måtte avslå förslaget om ett anslag för budgetåret 1962/63 till Socialattachéer av 223 000 kr.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen I: 217.

Utskottet. Befattningarna som socialattaché inrättades efter beslut av 1959 års riksdag. Utskottet, som vid såväl 1960 års som 1961 års riksdag haft att taga ställning till motionsyrkanden av samma innebörd som det nu förevarande, kan inte finna skälen för ett slopande av dessa befattningar bärande. Motionsyrkandet härom avstyrkes således.

I sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 3 har utskottet tillstyrkt framlagt förslag avseende regleringen av bostadskostnaderna för utsänd personal tillhörande utrikesförvaltningen. Utskottet har ingen erinran mot departementschefens förslag att motsvarande ersättningsgrunder tillämpas även såvitt avser socialattachébefattningarna. I nyssnämnda utlåtande har utskottet ävenledes tillstyrkt föreslagen medelsanvisning för utrikesförvaltningen, innebärande att medel jämväl beräknats för biträdeshjälp åt socialattachéerna.

Utskottet, som inte heller i övrigt funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 217 och II: 267, såvitt nu är i fråga, till *Socialattachéer* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 223 000 kr.

4:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 10), vilket innebär en med 300 000 kr. ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 1 300 000 kr.

5:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 10), vilket innebär oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

Socialstyrelsen, arbetsdomstolen m. m.

6:o) **Statens socialvårdskonsulenter: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 12), vilket innebär en uppräknings av anslaget med 3 000 kr. till följd av automatiska utgiftsförändringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens socialvårdskonsulenter, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	368 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	84 600
3. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	7 400

Summa kr. 460 000;

b) till *Statens socialvårdskonsulenter: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 460 000 kr.

7:o) **Statens socialvårdskonsulenter: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 12 och 13), vilket innebär en uppräknings av anslaget med 2 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens socialvårdskonsulenter: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 124 000 kr.

8:o) **Arbetsdomstolen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 13 och 14), vilket innebär en uppräknings av anslaget med 2 000 kr. till följd av automatiska utgiftsförändringar, hemställer utskottet, att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för arbetsdomstolen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	36 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	104 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	56 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	27 900
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 000
	Summa kr. 228 000;

b) till *Arbetsdomstolen*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 228 000 kr.

9:o) **Arbetsdomstolen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 14), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 3 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Arbetsdomstolen: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 22 000 kr.

10:o) **Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 14 och 15), vilket innebär en med 50 000 kr. ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kr.

11:o) **Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, s. 15), innebärande oförändrat anslag men viss omfördelning mellan anslagsposterna, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kr.

Mödrahjälp, socialhjälp, barnavård m. m.

12:o) **Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, s. 17), vilket innebär oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kr.

13:o) **Ersättningar till kommunerna enligt socialhjälp- och barnavårdslagarna m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 18, s. 18 och 19) föreslagit riksdagen att till Ersättningar till kommunerna enligt socialhjälp- och barnavårdslagarna m. m. för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 6 750 000 kr.

Departementschefen erinrar om att från anslaget, som för innevarande budgetår är uppfört med 6 500 000 kr., bestrides bl. a. kostnader för understöd åt vissa här i landet mottagna flyktingar ävensom kostnader för s. k. mottagningshjälp enligt kungörelsen 1950: 383 angående bistånd åt utlands-svenskar som återvänder till Sverige. Kungl. Maj:t har den 15 december 1961 föreskrivit, att ersättning av statsmedel skall kunna utgå för vård, som lämnats vissa personer, efter i huvudsak samma regler som nu gäller för flyktingar. Det gäller dels icke svensk medborgare, vilken fått tillstånd att inresa i Sverige först efter det att någon här i riket bosatt person utfäst sig att bestrida kostnader, som är förbundna med den inresandes vistelse i riket, och dels sådan svensk medborgare eller förutvarande svensk medborgare på vilken den ovannämnda kungörelsen äger tillämpning och som är i behov av vård på sjukvårdsanstalt eller ålderdomshem. Förenämnda beslut torde få anmälas för riksdagen. Kostnaderna för ersättningarna föreslås skola bestridas från förevarande anslag.

F. n. bestrides kostnaderna för statsbidrag till kommuns utgifter för socialhjälp och barnavård åt personer tillhörande den renskötande lappbefolkningen från ett särskilt förslagsanslag på riksstaten, vilket för innevarande budgetår är uppfört med 250 000 kr. Departementschefen föreslår, att nämnda kostnader i fortsättningen skall få bestridas från förevarande anslag. Anslaget föreslås skola uppföras med samma belopp som sammanlagt anvisats till de ifrågakvarande ändamålen för budgetåret 1961/62, nämligen 6 750 000 kr.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Ersättningar till kommunerna enligt socialhjälp- och barnavårdslagarna m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 6 750 000 kr.

14:o) **Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem.** Kungl. Maj:t har (punkt 19, s. 19 och 20) föreslagit riksdagen att till Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 8 000 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 10 000 000 kr.

Kommun eller kommunalförbund äger erhålla statsbidrag till kostnaderna för anordnande samt mera omfattande om- och tillbyggnad av ålderdomshem. Bidraget utgår, beroende på skatteunderlaget, med 10—50 procent av ett bidragsunderlag, som vid nybyggnad utgör 18 000 kr. per vårdplats samt i andra fall högst nämnda belopp per vårdplats.

Anspråken på statsbidrag under nästa budgetår beräknas komma att gå ned. På grund av eftersläpning i fråga om byggnadernas färdigställande och ingivandet av ansökningar om utbetalning av statsbidrag är anslagsbehovet svårt att bedöma. Departementschefen förordar, att anslaget räknas ned med 2 000 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Hamrin-Thorell* (I: 430) och den andra inom andra kammaren av fröken *Elmén* och herr *Rimmerfors* (II: 506), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att statsbidrag skall kunna utgå till av organisationer och stiftelser bedrivna ålderdomshem enligt samma grunder som till kommunala,

dels ock en inom andra kammaren av herr *Nilsson* i Gävle *m. fl.* väckt motion (II: 336) vari föreslagits, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om förslag om ökat statligt stöd för en utvidgad hemvård åt åldringar samt att med undanröjande av de nu gällande normerna för statsbidrag för om- och tillbyggnad av ålderdomshem (SFS nr 339 år 1953) förslag framlägges om nya sådana, innebärande en ökning av de statliga bidragen samt enhetligare regler för deras beviljande.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna II: 506 och II: 336.

Utskottet. I anledning av de i förevarande sammanhang framförda motionsyrkandena, vilka syftar till en utvidgning av det statliga stödet till åldringsvården, vill utskottet erinra om att 1960 års riksdag med bifall till vad allmänna beredningsutskottet anfört i sitt utlåtande nr 28 år 1960 begärt en översyn och kartläggning av vissa förhållanden på åldringsvårdens område. Denna översyn avsåg bl. a. att taga sikte på frågan i vad mån de av riksdagen år 1957 antagna riktlinjerna för åldringsvårdens utbyggnad följts och vilka avsteg därifrån som eventuellt skett. Vidare ansågs motiverat med en översyn av systemet för statliga bidrag till anordnande m. m. av ålderdomshem. Den pågående utvecklingen mot en ökad omfattning av den öppna vården borde enligt utskottet understödjas. Kungl. Maj:t har genom beslut den 2 december 1960 uppdragit åt socialpolitiska kommittén att utföra en sådan kartläggning av vårdbehov och vårdmöjligheter för åld-

ringar samt att till Kungl. Maj:t inkomma med redogörelse för kartläggningens resultat ävensom de förslag kommittén med anledning därav finner påkallade. Enligt vad utskottet erfarit har socialpolitiska kommittén igångsatt ett antal särskilda undersökningar i syfte att få en samlad överblick av såväl den öppna som den slutna åldringsvård, som bedrivs av landsting, primärkommuner, samfund och enskilda organisationer. På grundval av det material som framkommer genom dessa undersökningar och genom analyser av andra liknande undersökningar räknar kommittén med att göra en översyn av vidtagna och planerade åtgärder samt komma med förslag till riktlinjer för framtidsplaneringen.

Utskottet finner det angeläget, att mera ingående undersökningar kan göras rörande åldringsvården, så att underlag därigenom erhålles för den fortsatta planeringen på detta område. Genom det uppdrag som sålunda lämnats åt socialpolitiska kommittén torde frågan om åldringsvårdens inriktning och statens stöd till denna vård komma under prövning inom en nära framtid. Några sådana åtgärder som föreslagits i motionen II: 336 finner utskottet därför inte påkallade.

Den nu aktuella översynen torde även komma att lämna ett säkrare underlag för ett ställningstagande till den i motionerna I: 430 och II: 506 upptagna frågan om att utsträcka statsbidragsgivningen till ålderdomshem som bedrivs av organisationer och stiftelser. Att såsom motionärerna föreslagit nu utvidga bidragsgivningen till andra än kommuner kan utskottet inte tillstyrka.

Mot Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning har utskottet inte funnit anledning till erinran. Utskottet hemställer,

- I. att motionerna I: 430 och II: 506 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;
- II. att motionen II: 336 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;
- III. att riksdagen må till *Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 8 000 000 kr.

15:o) **Bidrag till utbildning av föreståndare vid ålderdomshem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 20 och 21), vilket innebär en ökning av anslaget med 13 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till utbildning av föreståndare vid ålderdomshem* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 130 000 kr.

16:o) **Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 21), vilket innebär en med 10 000 kr. minskad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driftkostnaderna vid arbets-hem* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kr.

17:o) **Allmänna barnbidrag.** Kungl. Maj:t har (punkt 22, s. 22) föreslagit riksdagen att till Allmänna barnbidrag för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 957 000 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 798 000 000 kr.

De allmänna barnbidragens belopp har genom beslut av 1961 års riksdag vid dess höstsession fr. o. m. år 1962 höjts från 450 till 550 kr. Den minskning av antalet barn i barnbidragsåldern, som inträdde under budgetåret 1958/59, torde komma att fortsätta under innevarande och nästa budgetår. Med utgångspunkt från en av socialstyrelsen gjord uppskattning av antalet bidragsberättigade barn i december 1962 skulle medelsbehovet för budgetåret 1962/63 uppgå till $(550 \times 1\,740\,000)$ 957 000 000 kr. Föredragande statsrådet förordar, att anslaget uppföres med nämnda belopp, vilket innebär en ökning med 159 000 000 kr.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför, att riksdagen må till *Allmänna barnbidrag* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 957 000 000 kr.

18:o) **Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 22 och 23), vilket innebär oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 2 800 000 kr.

19:o) **Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott och utfyllnadsbidrag.** Kungl. Maj:t har (punkt 24, s. 23 och 24) föreslagit riksdagen att till Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott och utfyllnadsbidrag för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 24 000 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 18 000 000 kr.

Föredragande statsrådet framhåller, att det möter vissa svårigheter att närmare beräkna medelsbehovet under detta anslag. Antalet barn med bidragsförskott har under en lång följd av år ständigt ökat. Højningen av bidragsförskottens maximibelopp fr. o. m. den 1 juli 1960 kommer att påverka utgifterna under anslaget fr. o. m. nästa budgetår. Kostnaderna för bidragsförskott torde på grund härav komma att öka väsentligt. Utgifterna

för utfyllnadsbidrag kan däremot väntas minska något. Med hänsyn till det anförda och till belastningens storlek under föregående budgetår förordas, att anslaget räknas upp med 6 000 000 kr.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott och utfyllnadsbidrag* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 24 000 000 kr.

20:o) **Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 24 och 25), vilket innebär oförändrad ram för beviljande av statsbidrag och i fråga om anslagsberäkningen en med 215 000 kr. ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) medgiva, att statsbidrag till uppförande eller inrättande av barnhem under budgetåret 1962/63 beviljas med högst 700 000 kr.;

b) till *Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 515 000 kr.

21:o) **Bidrag till driften av barnhem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 26), vilket innebär en med 100 000 kr. minskad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av barnhem* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 700 000 kr.

22:o) **Bidrag till utbildning av föreståndare vid barnhem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 26 och 27), vilket innebär en uppräkning av anslaget med 4 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till utbildning av föreståndare vid barnhem* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 68 000 kr.

23:o) **Bidrag till driften av barnstugor.** Kungl. Maj:t har (punkt 28, s. 27—29) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till driften av barnstugor* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 5 300 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 4 900 000 kr.

Statsbidrag utgår till daghem, fritidshem, förskolor (lekskolor) och jordbruksdaghem, som drives av kommuner, föreningar eller industriföretag. Till andra institutioner än jordbruksdaghem utgår statsbidraget i form av

bidrag till avlönande av personal, som fyller vissa kompetenskrav. Bidraget utgör efter beslut av 1959 års riksdag för år och heltidsanställd befattningshavare vid daghem och fritidshem 3 500 kr. i ortsgrupp 3, 3 700 kr. i ortsgrupp 4 och 3 900 kr. i ortsgrupp 5. För heltidsanställd befattningshavare vid förskola (lekskola) utgår bidraget med resp. 1 750, 1 850 och 1 950 kr. För halvtidsanställd befattningshavare utgår bidraget med hälften av angivna belopp. Till jordbruksdaghem utgår i regel statsbidrag med högst 60 procent av driftkostnaderna.

Socialstyrelsen har upplyst, att statsbidrag för innevarande budgetår sökes för 882 befattningshavare i daghem och fritidshem samt 1 000 befattningshavare i lekskolor vid sammanlagt 1 070 barnstugor, jordbruksdaghemmen undantagna. För budgetåret 1962/63 räknar styrelsen med att antalet institutioner skall öka med ytterligare omkring 30, vilket beräknas öka antalet befattningshavare vid daghem och fritidshem till ca 890 samt vid lekskolor till ca 1 030. Antalet jordbruksdaghem uppgick den 1 juli 1961 till 75. Medelsåtgången för bidrag till 72 daghem under budgetåret 1960/61 var 254 128 kr. Styrelsen räknar med att jordbruksdaghemmen under budgetåret 1961/62 kommer att uppgå till 75 med en medelsåtgång av 260 000 kr.

Föredragande statsrådet anför, att antalet barnstugor — daghem och fritidshem samt lekskolor — kraftigt ökat under det senaste decenniet. Mellan åren 1950 och 1960 ökade det totala platsantalet vid nämnda institutioner från ca 30 900 platser till ca 51 100. Ökningen av platsantalet faller så gott som helt på lekskolorna. Antalet lekskoleplatser ökade sålunda under den angivna tiden med nära 20 000, medan motsvarande ökning vid daghemmen utgjorde endast ca 560 och vid fritidshemmen ca 90.

Storleken av nu utgående statsbidrag till daghem, fritidshem och lekskolor fastställdes år 1959. Socialstyrelsen har påyrkat en väsentlig uppräknings av bidragen. För egen del är föredraganden inte beredd att tillstyrka en allmän höjning av ifrågavarande bidrag. Med hänsyn till läget på arbetsmarknaden synes emellertid daghemmen böra komma i åtnjutande av ökat stöd. Det är enligt föredragandens mening angeläget, att daghemsverksamheten vidgas för att möta behovet av vård och tillsyn för barn till förvärvsarbetande mödrar. För att tillgodose detta syfte förordas, att statsbidraget till daghemmen räknas upp med ca 40 procent. Fritidshemmen anses liksom hittills böra likställas med daghemmen i statsbidragshänseende.

Merkostnaderna för den föreslagna uppräknings av bidragen till daghem och fritidshem beräknas till ca 1 500 000 kr. per år. På grund av gällande regler för utbetalning av statsbidragen kommer hälften av detta belopp att belasta nästa budgetår. Med hänsyn till storleken av reservationen och väntade utbetalningar under innevarande budgetår uppskattas anslagsbehovet till 5 300 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fröken *Nordström m. fl.* (I: 54) och den andra inom andra kammaren av fröken *Elmén m. fl.* (II: 90), i vilka har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning och förslag om införande av statsbidrag till familjedaghemsvksamhet,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Geijer* och *Knut Johansson* (I: 131) och den andra inom andra kammaren av fru *Ekendahl m. fl.* (II: 89), i vilka — såvitt nu är i fråga — har hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att Kungl. Maj:t — med utgångspunkt från statsmakternas mål inom arbetsmarknads- och familjepolitiken samt med beaktande av i motionerna framförda fakta och argument — skyndsamt låter utreda omfattningen av och formerna för statens stöd åt institutioner för tillsyn av barn till förvärvsarbetande mödrar och förelägger nästa års riksdag de förslag, som utredningen motiverar,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lundström m. fl.* (I: 333) och den andra inom andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* (II: 406), i vilka — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte besluta,

1) att 1944 års relationer mellan statens och huvudmännens kostnader för driften av daghem, fritidshem och förskolor måtte återställas så att staten svarar för 60 procent av genomsnittslönen för befattningshavare vid daghem och fritidshem och för 35 procent av genomsnittslönen för befattningshavare vid förskolor, och i anledning därav under femte huvudtiteln till Bidrag till driften av barnstugor för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 7 525 000 kr. eller 2 225 000 kr. mer än vad föredragande statsrådet föreslagit;

2) att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om översyn av reglerna för erhållande av statsbidrag till driften av daghem i syfte att möjliggöra en mindre rigorös tillämpning och för att öka tillgången på fullgoda daghem,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Öhman* och *Lager* (I: 437) och den andra inom andra kammaren av herr *Nilsson* i Gävle *m. fl.* (II: 513), i vilka — såvitt nu är i fråga — hemställts, att erforderliga åtgärder vidtages för att påskynda byggnadstakten i fråga om daghem, förskolor och eftermiddagshem,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Virgin m. fl.* (I: 436) och den andra inom andra kammaren av fröken *Wetterström m. fl.* (II: 516) i vilka — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte pröva möjligheterna och lämpligheten av att utvidga den barntillsynsvksamhet som sker genom familjedaghem.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna I: 54, II: 89, II: 406, II: 513 och II: 516.

Utskottet. De förvärvsarbetande mödrarnas antal är i vårt land betydande. Detta gäller i hög grad även i fråga om mödrar med barn i förskoleåldern. Främst är det givetvis de ensamstående mödrarna, för vilka förvärvsarbetet ofta är en nödvändighet för den egna och barnens försörjning, som har arbete utom hemmet. Även bland de gifta mödrarna förekommer emellertid i avsevärd utsträckning förvärvsarbete, både där detta är betingat av tvingande ekonomiska orsaker och i de fall andra skäl motiverar yrkesverksamheten. Det torde finnas anledning att räkna med att förvärvsverksamheten inte minst bland de gifta kvinnorna kommer att öka i takt med en stigande efterfrågan på arbetskraft och en ökad befolkningsförskjutning till tätorterna med de större möjligheter till förvärvsarbete som där erbjödes.

Behovet av åtgärder från samhällets sida för barn tillsynen för de förvärvsarbetande mödrarna är uppenbart. Antalet barnstugor i form av daghem, fritidshem och lekskolor har också, som föredragande statsrådet anfört, ökat kraftigt under de senaste tio åren. Ökningen ligger dock väsentligen på lekskoleplatserna, medan utbyggnaden av daghemmen varit av betydligt mindre omfattning. Åtgärder som kan ge ökad stimulans åt utbyggnaden av daghemmen är högst angelägna. Utskottet hälsar därför med tillfredsställelse, att statens stöd till daghemsverksamheten väsentligt kan vidgas genom den nu föreslagna uppräkningsplanen av det statliga driftbidraget.

Trots den utbyggnad som sålunda skett av barnstugorna, föreligger det dock alltjämt behov av åtgärder för en utbyggnad och effektivisering av samhällets insatser, när det gäller barn tillsynen för de förvärvsarbetande mödrarna. Detta har också kommit till uttryck i de motioner som väckts i anslutning till nu förevarande anslag. Mot bakgrunden av den arbetsmarknadssituation, som kan förväntas för de närmaste åren, och den ökning av yrkesverksamheten bland mödrarna, som sannolikt kan påräknas, är det enligt utskottets mening angeläget, att frågan om omfattningen och utformningen av statens stöd till barnstugor och liknande ändamål blir föremål för en allmän översyn. Därvid kan en kartläggning även behöva ske av de åtgärder som hittills vidtagits. Därjämte bör så långt möjligt söka bedömas det framtida behovet av daghemsplatser. Vidare kommer naturligen frågan om inriktningen av verksamheten under prövning, varvid även fördelningen mellan vanliga daghem och familjedaghem torde få övervägas. Utskottet föreslår, att riksdagen i anledning av motionerna I: 54 och II: 90, I: 131 och II: 89, I: 333 och II: 406, I: 437 och II: 513 samt I: 436 och II: 516 i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om en översyn rörande omfattningen och utformningen av statens stöd till barnstugor och liknande ändamål. Utskottet förutsätter att denna översyn kan bedrivas skyndsamt.

I avbidan på den sålunda föreslagna översynen är utskottet inte berett att nu förorda någon sådan uppräkningsplan av statsbidraget till daghem, fri-

tidshem och lekskolor som förordats i motionerna I:333 och II:406. Dessa motioner avstyrkes således i förevarande delar.

Vad i propositionen föreslagits rörande anslaget för nästa budgetår har inte föranlett någon erinran från utskottets sida.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

I. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 333 och II: 406, såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till driften av barnstugor* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 5 300 000 kr.;

II. i anledning av motionerna I: 131 och II: 89; I: 333 och II: 406; I: 437 och II: 513 samt I: 436 och II: 516, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, ävensom motionerna I: 54 och II: 90 i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en översyn rörande omfattningen och utformningen av statens stöd till barnstugor och liknande ändamål.

24:o) **Försöksverksamhet rörande daghem m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 29, s. 29 och 30) föreslagit riksdagen att till Försöksverksamhet rörande daghem m. m. för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

Detta anslag tillkom som ett led i den upprustning av familjepolitiken som beslöts vid 1957 års riksdag. Under budgetåren 1957/58—1960/61 beviljades sammanlagt ca 375 000 kr. till olika försök. Ett flertal av dessa försök pågår alltjämt.

Under de två senaste budgetåren har försöksverksamheten alltmer koncentrerats till ett barnpsykologiskt laboratorium i Stockholm. Nämnda laboratorium har inrättats med bidrag från allmänna arvsfonden och Stockholms stad. Medel till bestridande av driftkostnaderna har anvisats från förevarande anslag. Vid laboratoriet bedrives den första vetenskapligt ledda försöks- och forskningsverksamheten i vårt land på småbarnsområdet. Den banbrytande verksamheten vid laboratoriet kan väntas få stor praktisk betydelse för den framtida utformningen av olika anordningar för barn under skolåldern. Det är därför angeläget att genom ytterligare stöd från det allmännas sida säkerställa verksamheten vid laboratoriet och främja dess utveckling till ett centrum för forskning och praktisk försöksverksamhet på området.

Vid ingången av budgetåret 1961/62 återstod av tidigare anvisade anslag ett odisponerat belopp av ca 28 000 kr. Under innevarande år torde medel komma att beviljas för fortsättning av redan påbörjad verksamhet. Under nästa budgetår bör medel stå till förfogande för att möjliggöra ett ökat stöd

av barnpsykologiskt forskningsarbete. Föredragande statsrådet förordar, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

I de under punkten 3 nämnda likalydande motionerna I: 217 och II: 267 har — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte avslå förslaget om ett anslag för budgetåret 1962/63 till Försöksverksamhet rörande daghem m. m. av 100 000 kr.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen I: 217.

Utskottet. I likhet med föredragande statsrådet anser utskottet det angeläget, att en praktisk försöksverksamhet kan företagas, när det gäller utformningen av olika anordningar för barn under skolåldern. Utskottet tillstyrker därför den föreslagna medelsanvisningen. De i motionerna I: 217 och II: 267 anförda skälen för indragning av anslaget kan utskottet inte finna bärande, och motionsyrkandet avstyrkes således.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 217 och II: 267, såvitt nu är i fråga, till *Försöksverksamhet rörande daghem m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

25:o) **Ungdomsvårdsskolorna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 34, s. 37—48) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för ungdomsvårdsskolorna, som föranledes av vad departementschefen förordat, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för ungdomsvårdsskolorna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63, dels ock till Ungdomsvårdsskolorna: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 11 333 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 10 687 000 kr.

Departementschefen berör inledningsvis det allmänna läget inom ungdomsvårdsskoleområdet och utvecklingen av platssituationen vid skolorna. Utskottet torde härutinnan få hänvisa till propositionen (s. 44—45).

Härefter behandlar departementschefen frågan om utbyggnad av ungdomsvårdsskoleorganisationen. Beträffande det av socialstyrelsen framlagda bygnadsprogrammet tillstyrker departementschefen, att en sjuk- och behandlingsavdelning uppföres vid Ryagården — i första hand avsedd för flickor med alkohol- och narkotikaskador — samt att en elevavdelning uppföres vid Håkanstorp, främst i syfte att skapa möjligheter för differentiering av eleverna vid denna skola. Vidare förordas att verkstadsbyggnader uppföres vid Ryagården och Håkanstorp ävensom att en ny skolbyggnad anordnas vid Eknäs. Departementschefen återkommer i annat sammanhang till frågan om anvisande av medel till de föreslagna byggnadsföretagen.

Departementschefen övergår därefter till att beräkna medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår.

Socialstyrelsen har föreslagit en avsevärd förstärkning av assistentpersonalen vid skolorna. De föreslagna befattningarna är främst avsedda för arbetsuppgifter, som sammanhänger med vård av elever utom skola. I avvaktn på resultatet av pågående utredning av frågan om effektivare åtgärder för vård utom skola av ungdomsvårdsskoleelever anser sig departementschefen endast kunna tillstyrka att assistenttjänster inrättas vid två av de skolor som under nästa budgetår erhåller nya elevavdelningar, nämligen Hammargården och Bärby. För tjänsten vid Bärby anses medel böra beräknas för tiden fr. o. m. den 1 januari 1963.

För var och en av de nya mottagningsavdelningarna vid Lövsta, Hammargården, Bärby, Forsane och Råby föreslås i enlighet med förslag av socialstyrelsen skola inrättas befattningar för en tillsynsman i Ae 12, en förste vårdare i Ae 10, en yrkesmästare i Ae 10 och två vårdare i Ae 8. Vidare bör för en ny öppen avdelning vid Bärby inrättas tjänster för en förste vårdare i Ae 10 och två vårdare i Ae 8. Då de nämnda avdelningarna inte torde bli färdiga förrän omkring den 1 januari 1963, beräknas medel för dessa tjänster endast för ett halvt budgetår.

Socialstyrelsen har föreslagit en avsevärd medelsanvisning för utökning av personalen vid mottagnings- och specialavdelningar för att möjliggöra dubbling av tillsynen vid dessa avdelningar under dagtid. I anslutning därtill erinrar departementschefen om att medel tidigare vid olika tillfällen ställts till förfogande för att tillgodose detta personalbehov. Sålunda uppräknades budgetåret 1959/60 de för vikarier m. m. avsedda medlen för att möjliggöra anlitande av extra personal vid specialavdelningar med särskilt svårbehandlade elever. I en år 1960 avgiven rapport angående undersökningar av skolornas personalbehov föreslog statens organisationsnämnd en viss förstärkning av antalet tjänster vid skolorna på grund av bl. a. dubbling av tillsynen vid mottagnings- och specialavdelningarna. Medel härtill anvisades i enlighet med organisationsnämndens förslag. Ytterligare medelsanvisningar för ifrågavarande ändamål är departementschefen inte beredd att förorda.

För en ny elevavdelning vid Hornö tillstyrkes att tjänster inrättas för en tillsynsman i Ae 12 och en vårdare i Ae 8. Då den nämnda avdelningen beräknas bli färdig omkring den 1 oktober 1962, beräknas medel för dessa tjänster för tre fjärdedelar av budgetåret.

Socialstyrelsen har föreslagit, att två tjänster som ekonomibiträde i Ae 4 inrättas vid Bärby och Hammargården. Departementschefen tillstyrker, att medel beräknas för en sådan tjänst, avsedd för Bärby.

Socialstyrelsens förslag om ytterligare medelsanvisning för personalförstärkning på grund av den allmänna arbetstidsförkortningen m. m. tillstyrkes endast delvis. Departementschefen förordar i enlighet med förslag av

statskontoret att sju vårdartjänster i Ae 8 inrättas. Av dessa avses två tjänster för vardera Fagared och Långanäs samt en för vardera Johannisberg och Lövsta.

Till obekvämhetsstillägg beräknas ytterligare 125 000 kr. De till kontors-hjälp vid skolorna avsedda medlen anses i enlighet med statskontorets förslag bära räknas upp med 50 000 kr. En för Råby avsedd yrkeslärlartjänst föreslås skola föras på övergångsstat.

Departementschefen tillstyrker, att en rektorstjänst i Ag 21, en tjänst som kurator i Ag 15, en lärarinnetjänst i Ag 13, en tjänst som översköterska i Ag 11, en lärarinnetjänst i Ag 10, en tjänst som biträdande husföreståndare i Ag 9, en hantverkartjänst i Ag 9 och två vårdartjänster i Ag 8 utbytes mot extra ordinarie tjänster i motsvarande lönegrader.

För automatiska utgiftsändringar beräknas en ökning med 155 000 kr.

De i det föregående förordade förslagen medför en ökning av anslagsbehovet med 646 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Hjalmar Nilsson m. fl.* (I: 266) och den andra inom andra kammaren av herr *Kärlander m. fl.* (II: 172), i vilka hemställts, att riksdagen vid behandlingen av förevarande anslag måtte besluta att en sluten avdelning, s. k. mottagningsavdelning, avsedd att betjäna det norrländska upptagningsområdet, inrättas och att denna avdelning enligt socialstyrelsens förslag förläggas i anslutning till Vemyra skolhem i Sollefteå,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Per-Olof Hanson* och fru *Segerstedt Wiberg* (I: 431) och den andra inom andra kammaren av fröken *Elmén m. fl.* (II: 505), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att utöver departementschefens förslag tio vårdartjänster och en assistenttjänst inrättas samt att vederbörande avlöningsanslag förstärkes med erforderligt belopp,

dels ock en inom andra kammaren av herr *Lindkvist* och fru *Torbrink* väckt motion (II: 601), i vilken hemställts, att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa om åtgärder för inrättande av behandlingshem för alkoholmissbrukare i åldern upp till 21 år.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna II: 172, II: 505 och II: 601.

Utskottet. Såsom framgår av vad departementschefen anfört har under de senaste fem åren en väsentlig utbyggnad skett av ungdomsvårdsskoleorganisationen, varigenom antalet platser ökat med drygt 300. Den besvärande platsbrist, som tidigare varit rådande, har därigenom kunnat elimineras. Utskottet hälsar med tillfredsställelse att platsbehovet sålunda i hu-

vudsak kunnat tillgodoses, och att den fortsatta utbyggnaden av vårdorganisationen väsentligen kan inriktas på en kvalitativ förbättring av vårdresurserna. Utskottet finner det även tillfredsställande, att utredningar kunnat igångsättas för att få till stånd åtgärder för en effektivare behandling och eftervård av ungdomsvårdsskoleeleverna.

De förslag till utbyggnad av vårdorganisationen, som departementschefen i förevarande sammanhang förordat, kan utskottet ansluta sig till. Utskottet tillstyrker således uppförandet av en sjuk- och behandlingsavdelning vid Ryagården och en elevavdelning vid Håkanstorp liksom även verkstadsbyggnader vid nu nämnda skolor och en ny skolbyggnad vid Eknäs. Utskottet återkommer senare till frågan om anslag för ifrågakvarande byggnadsföretag.

Utskottet kan även biträda de av departementschefen föreslagna personalförstärkningarna avseende två assistenttjänster, 25 tjänster vid nyinrättade mottagningsavdelningar och sex andra tjänster inom organisationen. Den föreslagna förstärkningen med sju vårdartjänster till följd av arbetstidsförkortningen liksom även de av departementschefen föreslagna tjänsteförändringarna och särskilda medelsanvisningarna biträdes ävenledes av utskottet.

I motionerna I: 431 och II: 505 har förordats, att tio vårdartjänster och en assistenttjänst inrättas utöver vad departementschefen föreslagit. I likhet med motionärerna anser utskottet det väsentligt, att ungdomsvårdsskolorna äger tillgång till kvalificerad personal i erforderlig utsträckning. Detta gäller inte minst i fråga om assistentpersonal. I avbidan på de utredningar om behandlingsmetoderna och eftervården som f. n. pågår är utskottet dock inte berett att tillstyrka flera assistenttjänster än de som departementschefen förordat. Inte heller i fråga om vårdarpersonalen anser sig utskottet kunna förorda någon ytterligare förstärkning utöver den av departementschefen föreslagna. Utskottet vill i detta sammanhang liksom departementschefen erinra om att medel under de senaste åren vid flera tillfällen anvisats för att möjliggöra en förstärkning av personalen bl. a. vid mottagnings- och specialavdelningarna. Förevarande motionsyrkande avstyrkes således av utskottet.

Såsom erinrats om i motionerna I: 266 och II: 172 beslöt föregående års riksdag på förslag av Kungl. Maj:t att fem nya slutna avdelningar skulle inrättas. Motionärerna har nu under åberopande av att nämnda avdelningar inte skulle tillgodose behovet av ungdomsvårdsskoleplatser för Norrlands vidkommande föreslagit en mottagningsavdelning även vid Vemyra skolhem. Motionsyrkandet överensstämmer med ett av socialstyrelsen framfört men av departementschefen icke tillstyrkt yrkande. Alternativt har i motionerna föreslagits att en av de av riksdagen tidigare beslutade avdelningarna skulle ersättas med en avdelning vid Vemyra. Utskottet hyser förståelse för de av motionärerna anförda motiven för yrkandet. Med hänsyn till de åtgärder

som redan vidtagits för uppförande av de fem nämnda avdelningarna anser utskottet det dock knappast möjligt att nu ändra de redan vidtagna dispositionerna. Utskottet är heller icke berett att nu förorda medelsanvisning för ytterligare en mottagningsavdelning. Utskottet förutsätter dock, att frågan om lokaliseringen av mottagningsavdelningarna ägnas särskild uppmärksamhet vid den fortsatta planeringen av vårdorganisationen och att därvid bl. a. beaktas möjligheterna att anordna en mottagningsavdelning för det norrländska upptagningsområdet.

I anledning av vad som anförts i motionen II: 601 vill utskottet erinra om att i förarbetena till den nya barnavårdslagen uttalats, att åtgärder beträffande unga alkoholmissbrukare bör vidtagas av barnavårdsorganen och icke av nykterhetsorganen. Inom ungdomsvårdsskoleorganisationen har vården av unga manliga alkoholmissbrukare under senare år koncentrerats till Långanäs yrkesskola, där en särskild specialavdelning inrättats härför. I hög grad har denna skola därvid kommit att utnyttjas för vård och behandling av elever, för vilka alkoholmissbruket varit en dominerande orsak till omhändertagandet. Sådana elever intages dock även på andra skolor. Den medelsförstärkning som under senare år medgivits för psykiatrisk och psykologisk rådgivning vid skolorna torde ha underlättat genomförandet av behandlingen av dessa ungdomsvårdsskoleelever. För de kvinnliga eleverna har, såsom utskottet förut berört, avsetts skola uppföras en särskild sjuk- och behandlingsavdelning vid Ryagården.

Motionärerna har föreslagit åtgärder för inrättande av behandlingshem för unga alkoholmissbrukare. Såsom motionärerna anförde torde alkoholmissbruket bland de unga ofta vara förenat med asocialitet i någon form, varför omhändertagandet också grundar sig på andra faktorer än alkoholmissbruket. I sådana fall synes vården inom ungdomsvårdsskoleorganisationen innebära den närmast till hands liggande lösningen. Hittillsvarande erfarenheter synes också tyda på att det antal fall av alkoholmissbruk bland ungdomar, där uteslutande eller väsentligen alkoholmissbruket skulle förorsaka omhändertagande, torde vara relativt ringa. Utskottet förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t i samband med behandlingen av nykterhetsvårdsutredningens framlagda förslag även beaktar frågan om behovet av särskilda åtgärder, när det gäller vården av de unga alkoholmissbrukarna. I avvaktan härpå anser utskottet någon framställning till Kungl. Maj:t i ämnet icke böra göras.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 431 och II: 505

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för ungdomsvårdsskolorna, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1962 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för ungdomsvårdsskolorna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 134 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	406 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	5 294 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 337 800
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	160 000
Summa kr. 11 333 000;	

c) till *Ungdomsvårdsskolorna*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 11 333 000 kr.;

II. att riksdagen må i anledning av motionerna I: 266 och II: 172 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört om lokaliseringen av mottagningsavdelningar vid ungdomsvårdsskolorna;

III. att motionen II: 601 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

26:o) **Ungdomsvårdsskolorna: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, s. 48—52), vilket innebär en med 459 000 kr. ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ungdomsvårdsskolorna: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 5 921 000 kr.

27:o) **Ungdomsvårdsskolorna: Engångsanskaffning av inventarier m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36, s. 52—54) och under erinran att till ändamålet för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 247 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ungdomsvårdsskolorna: Engångsanskaffning av inventarier m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kr.

28:o) **Ungdomsvårdsskolorna: Anordnande och drift av provisoriska förläggningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 37, s. 54 och 55) föreslagit riksdagen att till *Ungdomsvårdsskolorna*: Anordnande och drift av provisoriska förläggningar för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kr.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 750 000 kr.

Vid början av innevarande budgetår fanns tolv provisoriska förläggningsbyggnader vid olika skolor. En provisorisk byggnad måste uppföras vid Bärby såsom ersättning för lokaler som förstörts genom brand. Nya förläggningar kan under budgetåret behöva uppföras vid ytterligare några skolor. Kostnaderna för hyror för nämnda byggnader kan beräknas till 70 000 kr. och för personal vid förläggningarna till ca 250 000 kr.

Verksamheten med skogsförläggningar i samarbete med Skid- och friluftsförbundet anses böra fortsätta i oförändrad omfattning under nästa budgetår. Kostnaderna härför beräknas till ca 200 000 kr. Vidare bör ca 100 000 kr. beräknas till eventuellt erforderliga ytterligare provisoriska förläggningar.

I enlighet med det anförda kan medelsbehovet under nästa budgetår beräknas till ca 620 000 kr. Med hänsyn till den befintliga reservationen och storleken av väntade utbetalningar under innevarande budgetår anses anslaget kunna räknas ned med 400 000 kr.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Ungdomsvårdsskolorna: Anordnande och drift av provisoriska förläggningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kr.

29:o) **Ungdomsvårdsskolorna: Personalutbildning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38, s. 55 och 56), vilket i fråga om anslagsberäkningen innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ungdomsvårdsskolorna: Personalutbildning* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 55 000 kr.

30:o) **Bidrag till inackorderingshem m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 56 och 57), vilket innebär oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till inackorderingshem m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 227 000 kr.

31:o) **Viss upplysningsverksamhet i ungdomsfrågor.** Kungl. Maj:t har (punkt 40, s. 57—59) föreslagit riksdagen att till Viss upplysningsverksamhet i ungdomsfrågor för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

Departementschefen anför, att den upplysningsverksamhet i ungdomsfrågor som beslöts vid fjolårets riksdag nu planlägges av statens ungdomsråd enligt givna direktiv. Som ett led i verksamheten skall ungdomsrådet inom den närmaste tiden anordna konferenser för bl. a. producenter av ungdomsfilm och företrädare för press, radio och television. Vidare avser ungdomsrådet att i samverkan med vederbörande länsstyrelser anordna konferenser i ungdomsfrågor i länen. Under innevarande budgetår torde dessutom en kampanj för rekrytering av ungdomsledare komma att igångsättas. De nu angivna åtgärderna utgör inledningen till en mera långsiktig upplysningsverksamhet med speciell inriktning på föräldraansvaret för ungdomen. Denna verksamhet skall enligt föreliggande planer sättas i gång under budgetåret 1962/63. För denna och annan upplysningsverksamhet i ungdomsfrågor i enlighet med de riktlinjer, som godkändes av 1961 års riksdag, bör medel stå till förfogande under nästa budgetår. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att närmare bestämma, hur anvisade medel skall användas. Anslaget bör uppföras med oförändrat belopp.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Viss upplysningsverksamhet i ungdomsfrågor* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kr.

Nykterhetsvård

32:o) **Statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, s. 60—62), vilket innebär inrättande av en tjänst som vårdare i Ae 8 och en uppräknig av anslaget med 35 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	481 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	19 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	615 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	317 300

5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	22 000
Summa kr. 1 455 000;	

b) till *Statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 455 000 kr.

33:o) **Statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 62—64), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 7 000 kr., hemställer utskottet, att riksdagen må till *Statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 088 000 kr.

34:o) **Statens inom mentalsjukvårdsorganisationen anordnade vårdanstalt för alkoholmissbrukare: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43, s. 65 och 66), vilket innebär inrättande av en tjänst som skötare i Ae 8 och en ökning av anslaget med 15 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens inom mentalsjukvårdsorganisationen anordnade vårdanstalt för alkoholmissbrukare, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	120 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	95 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	64 400
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 300
Summa kr. 286 000;	

b) till *Statens inom mentalsjukvårdsorganisationen anordnade vårdanstalt för alkoholmissbrukare: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 286 000 kr.

35:o) **Statens inom mentalsjukvårdsorganisationen anordnade vårdanstalt för alkoholmissbrukare: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44, s. 66 och 67), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 4 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens inom mentalsjukvårdsorganisationen anordnade vårdanstalt för alkoholmissbrukare: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 119 000 kr.

36:o) **Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 45, s. 67—70) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare, som föranledes av vad departementschefen förordat, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63, dels ock till Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 198 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 145 000 kr.

Departementschefen förordar att en tjänst som heltidsanställd läkare i lönegrad Ae 26 inrättas vid anstalten. Till innehavaren av läkartjänsten bör utgå avlöningsförstärkning med 8 000 kr. för kalenderår. Särskilda medel till arvode till kroppsläkare behöver inte längre beräknas. Endast om den nyinrättade tjänsten inte skulle kunna besättas, torde läkarbehovet såsom hittills få tillgodoses av arvodesanställd läkare. Vidare förordas en uppräknig av anslagsbeloppet för vikarier m. m. med 2 000 kr.

De framförda förslagen föranleder en ökning av anslaget med 53 000 kr., omräkningsposterna inräknade.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1962 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	314 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	615 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	250 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	19 000

Summa kr. 1 198 000;

c) till *Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 198 000 kr.

37:o) **Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46, s. 70—72), vilket innebär en uppräkningsanslag med 101 000 kr., hemställer utskottet, att riksdagen må till *Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 883 000 kr.

38:o) **Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare: Vårdavdelning i Fagersta.** Kungl. Maj:t har (punkt 47, s. 72 och 73) föreslagit riksdagen att till *Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare: Vårdavdelning i Fagersta* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 318 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 322 000 kr.

Såsom chefen för civildepartementet anført vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor anses tjänsten som kokerska i Ae 6 böra bytas ut mot en tjänst som husmor i Ae 7.

Det för avlöningar avsedda anslagsbeloppet föreslås för löneklassuppflytningar, omräkning av rörligt tillägg och kompenation för höjda folkpensionsavgifter ökat med 5 000 kr. Till inventarier m. m. beräknas 3 000 kr., vilket innebär en minskning i förhållande till innevarande budgetår med 9 000 kr. Anslaget föreslås uppfört med 318 000 kr.

Utskottet har i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt det av departementschefen anmälda förslaget till tjänsteförändring.

Då utskottet icke heller i övrigt funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare: Vårdavdelning i Fagersta* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 318 000 kr.

39:o) **Statens vårdanstalt å Brotorp för alkoholmissbrukare: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 48, s. 74 och 75) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens vårdanstalt å Brotorp för alkoholmissbrukare, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63, dels ock till *Statens vårdanstalt å Brotorp för alkoholmissbrukare: Avlöningar* för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 261 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 250 000 kr.

Anstaltsstyrelsen har i samband med avgivande av förslag till innehavare av direktörstjänsten vid anstalten hemställt, att hittillsvarande föreståndaren tills vidare måtte tillerkännas en personlig tjänst i Ag 17.

Departementschefen anmäler med anledning härav, att Kungl. Maj:t medgivit att vid vårdanstalten må tills vidare under innevarande budgetår finnas inrättad en extra tjänst i angivna lönegrad under villkor att en vid anstalten befintlig assistenttjänst i lönegrad Ae 15 inte besättes. Medel beräknas för en tjänst i Ag 17 även under nästa budgetår. Vidare förordas en uppräknig av anslagsbeloppet för vikarier m. m. med 2 000 kr.

De förordade förslagen föranleder, automatiska förändringar inräknade, en ökning av anslaget med sammanlagt 11 000 kr.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit. Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens vårdanstalt å Brotorp för alkoholmissbrukare, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1.	Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	100
2.	Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	11 500
3.	Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	190 400
4.	Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	54 500
5.	Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 500
<hr style="width: 100%;"/>		
Summa kr.		261 000;

b) till *Statens vårdanstalt å Brotorp för alkoholmissbrukare*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 261 000 kr.

40:o) **Statens vårdanstalt å Brotorp för alkoholmissbrukare: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, s. 75 och 76), vilket innebär en minskning av anslaget med 40 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens vårdanstalt å Brotorp för alkoholmissbrukare: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 168 000 kr.

41:o) **Statens vårdanstalt å Gudhem för alkoholmissbrukare: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 50, s. 76—78) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens vårdanstalt å Gudhem för alkoholmissbrukare, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63, dels ock till Statens vårdanstalt å Gudhem för alkoholmissbrukare: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 097 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 066 000 kr.

Departementschefen anmäler, att Kungl. Maj:t medgivit, att en tjänst som reparatör i lönegrad Ag 9 må finnas inrättad vid anstalten, tills vidare dock längst t. o. m. den 30 juni 1962, i stället för en arvodesbefattning som reparatör med lön motsvarande lönegrad A 8. Medel föreslås skola beräknas för tjänsten i Ag 9 även under nästa budgetår.

De framförda förslagen föranleder, omräkningsposterna inräknade, en ökning av anslaget med sammanlagt 31 000 kr.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit, hemställer,

att riksdagen må

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens vårdanstalt å Gudhem för alkoholmissbrukare, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	35 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	813 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	232 900
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	16 000

Summa kr. 1 097 000;

- b) till *Statens vårdanstalt å Gudhem för alkoholmissbrukare: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 097 000 kr.

42:o) **Statens vårdanstalt å Gudhem för alkoholmissbrukare: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51, s. 78—80), vilket innebär en med 27 000 kr. ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens vårdanstalt å Gudhem för alkoholmissbrukare: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 507 000 kr.

43:o) **Bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 52, s. 80—85) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar av grunderna för bidrag till anordnande av enskilda vårdanstalter och inackorderingshem för alkoholmissbrukare, att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1962, dels ock till Bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m. för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 1 150 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 850 000 kr.

Från anslaget utgår bidrag för anordnande av erkänd eller enskild vårdanstalt för alkoholmissbrukare eller av inackorderingshem för omhändertagande av alkoholmissbrukare under fritiden. Bidrag utgår med högst följande belopp per vårdplats, nämligen för erkänd anstalt 10 000 eller, om särskilda skäl för högre bidrag föreligger, 15 000 kr. samt för enskild anstalt och inackorderingshem 5 000 kr. Bidraget må ej överstiga vad från annat håll tillskjutes, om ej särskilda skäl föranleder därtill.

När det gäller de allmänna (statliga och erkända) vårdanstalterna har riksdagen tidigare godtagit att ca 2 100 platser uppställas som mål för utbyggnaden. Den 1 juli 1960 var 31 allmänna vårdanstalter med tillhoppa 2 004 vårdplatser i verksamhet. Härutöver utnyttjades vissa överbeläggningsplatser. Sedan därefter den erkända anstalten Romanäs tagits i bruk och den statliga Växjöanstalten nedlagts i samband med utbyggnad av Brotorpsanstalten, uppgick den 1 juli 1961 antalet allmänna vårdanstalter till 31 med sammanlagt 2 126 vårdplatser. Av dessa utgjorde fem statliga anstalter med 461 vårdplatser och 26 erkända vårdanstalter med 1 665 vårdplatser.

I avvaktan på ställningstagandet till nykterhetsvårdsutredningens betänkande angående översyn av nykterhetsvården (SOU 1961: 58), bör enligt departementschefen medel till anordningsbidrag alltjämt stå till Kungl. Maj:ts förfogande. Härför talar inte minst den omständigheten att anstalts-systemet i nuvarande läge omfattar åtskilliga provisorier och otillfredsställande anordningar.

Med hänsyn till det anförda tillstyrker departementschefen att medel beräknas för anordnande av ett 20-tal nya platser vid de erkända vårdanstalterna. Medelsbehovet härför, beräknat efter maximalt statsbidrag per plats, uppgår till $(20 \times 15\,000)$ 300 000 kr.

I fråga om de enskilda anstalterna har riksdagen godtagit att 350 platser utgör målet. Den 1 juli 1961 var antalet vårdplatser vid dessa anstalter 357. I händelse av bifall till inneliggande framställningar om ytterligare anord-

ningsbidrag kommer antalet platser att uppgå till 388. Departementschefen anser i likhet med socialstyrelsen, att medel bör anvisas för ett 40-tal platser utöver sistnämnda antal. Vad beträffar anordningsbidragets storlek finner departementschefen en höjning av bidraget vara påkallad och förordar en uppräknig av det maximala anordningsbidraget till 10 000 kr. eller, om särskilda skäl för ett högre bidrag föreligger, 15 000 kr. per vårdplats. Det är samma belopp som högst kan utgå vid anordnande av vårdplats vid erkänd vårdanstalt. För nästa budgetår beräknas i enlighet med det anförda ($40 \times 15\,000$) 600 000 kr.

Beträffande inackorderingshemmen har 1958 års riksdag godtagit en utbyggnad till 350 platser. Antalet platser vid hemmen uppgick den 1 juli 1961 till 215 och beräknas av socialstyrelsen ha stigit till 261 vid utgången av innevarande budgetår. Departementschefen anser det vara av vikt att en snabbare utbyggnad av inackorderingshemmen stimuleras. Detta anses böra ske genom att anordningsbidraget, i likhet med vad föreslagits beträffande de enskilda vårdanstalterna, ökas till 10 000 eller, om särskilda skäl för högre bidrag föreligger, högst 15 000 kr. per vårdplats. Medel föreslås för nästa budgetår skola anvisas till anordnande av 125 nya platser vid inackorderingshem. I genomsnittligt bidrag bör beräknas 10 000 kr. per vårdplats. För ändamålet skulle då erfordras ($125 \times 10\,000$) 1 250 000 kr.

Medelsbehovet för de av departementschefen förordade nya platserna skulle utgöra 2 150 000 kr. En viss reservation på anslaget torde dock komma att finnas vid innevarande budgetårs utgång. Anslaget föreslås därför uppfört med 1 150 000 kr.

Kungl. Maj:t anses liksom hittills böra kunna vid fördelningen av anslaget avvika från vad som vid anslagsberäkningen upptagits för de olika bidragsändamålen.

Utskottet. Såsom departementschefen erinrat om har nykterhetsvårdsutredningen numera framlagt sitt betänkande angående översyn av nykterhetsvården. De mera principiella frågorna rörande den framtida anstaltsorganisationen torde därför komma under prövning i samband med ställningstagandet till utredningens förslag.

När det gäller de allmänna vårdanstalterna har vårdorganisationen numera utbyggt till den omfattning, 2 100 platser, som riksdagen tidigare uppställt såsom riktpunkt. Organisationen omfattar dock åtskilliga provisoriska anordningar, och utskottet anser därför i likhet med departementschefen, att medel alltjämt bör stå till förfogande för anordningsbidrag till erkända anstalter. Departementschefens förslag härutinnan kan utskottet således biträda.

Beträffande de enskilda anstalterna och inackorderingshemmen kan utskottet ävenledes godtaga den föreslagna utbyggnadsplanen. Utskottet finner det välbetänkt, att anordningsbidraget härvid höjes på sätt departe-

mentschefen föreslagit, så att inte minst utbyggnaden av inackorderingshemmen kan stimuleras.

Utskottet, som icke heller i övrigt funnit anledning till erinran mot vad departementschefen föreslagit, hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1962 förordade ändringarna av grunderna för bidrag till anordnande av enskilda vårdanstalter och inackorderingshem för alkoholmissbrukare, att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1962;

b) till *Bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 1 150 000 kr.

44:o) **Bidrag till driftkostnader vid erkända och enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 53, s. 85—90) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar av grunderna för bidrag till driftkostnader vid erkända och enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare, att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1962, dels ock till *Bidrag till driftkostnader vid erkända och enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 22 500 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 21 000 000 kr.

Från detta anslag utgår bidrag till driftkostnader vid erkända och enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare, ersättning för vissa särskilda vårdkostnader vid erkända anstalter, bidrag till driftkostnader vid inackorderingshem för omhändertagande av alkoholmissbrukare under fritiden samt bidrag till kostnader för familjevård av alkoholmissbrukare.

Maximibeloppet för driftbidrag till erkända och enskilda vårdanstalter har under de senaste åren höjts flera gånger. Fr. o. m. den 1 juli 1961 har garantibidraget ökats med 1: 50 kr. till 15 kr. och beläggningsbidraget med 1 kr. till 11 kr. Socialstyrelsen föreslår nu, att garantibidraget höjes med 2: 50 kr. och beläggningsbidraget med 2: 25 kr. Departementschefen tillstyrker med anledning härav en höjning av driftbidragen med 2 kr.

Från förevarande anslag utgår jämlikt 4 § bidragskungörelsen även ersättning för vissa särskilda vårdkostnader för intagna på erkända vårdanstalter. Dylig ersättning utgår bl. a. för kostnader för vårdtagares sjukhusvistelse och tandvård samt för vissa resor. Den nu tillämpade ordningen för sammanställande och granskning av dessa kostnader är ur administrativ synpunkt tungrodd och arbetskrävande. Mot bakgrunden av att socialstyrelsens nykterhetsvårdsbyrå utser minst en revisor vid varje erkänd vårdanstalt har statens organisationsnämnd tidigare förordat att granskningen

omläggas. Det skulle innebära en betydande förenkling, om ifrågavarande kostnader inräknades i de kostnader för vilka driftbidrag utgår. En sådan ordning förutsätter emellertid en generell höjning av driftbidragens maximibelopp. Socialstyrelsen har beträffande de särskilda vårdkostnaderna räknat med en genomsnittlig kostnad av 3 kr. per vård dag under budgetåret 1962/63. Departementschefen föreslår, att driftbidragen för ifrågavarande ändamål höjes med 3 kr.

De av departementschefen framförda förslagen föranleder höjning av maximibeloppen för driftbidragen till de erkända och enskilda vårdanstalterna med tillhopa 5 kr. Departementschefen förordar, att garantibidraget får utgå med högst 16 kr. och beläggningsbidraget med högst 15 kr. fr. o. m. den 1 juli 1962. För en anstalt, som på grund av utgifter för särskilda vårdanordningar prövas vara i behov därav eller beträffande vilken eljest särskilda skäl därtill föreligger, anses garantibidraget böra liksom f. n. kunna höjas med ytterligare en krona.

Enligt det anförda skulle maximibidraget under vissa förutsättningar kunna uppgå till 32 kr. per dag. Då det likväl inte torde vara uteslutet att maximibeloppet kan komma att visa sig otillräckligt för vissa anstalter föreslås Kungl. Maj:t äga att, efter särskild prövning, bevilja bidrag utöver angivna maximibelopp.

Medelsbehovet uppskattas för driftbidrag till 17 200 000 kr. för erkända och 4 400 000 kr. för enskilda anstalter.

För driftbidrag till inackorderingshem beräknas 900 000 kr.

Anslaget föreslås uppfört med 22 500 000 kr., innebärande en höjning med 1 500 000 kr.

Utskottet. Den av departementschefen föreslagna höjningen av driftbidragen kan utskottet tillstyrka. Utskottet har icke heller funnit anledning till erinran mot den föreslagna omläggningen av bidragssystemet, varigenom en betydande administrativ förenkling torde kunna ernås. En dylik omläggning måste emellertid med nödvändighet innebära en viss schablonisering. För att en smidig anpassning till det nya systemet skall kunna åstadkommas, finner utskottet det därför befogat, att Kungl. Maj:t, såsom departementschefen föreslagit, skall ha möjlighet att efter särskild prövning bevilja bidrag utöver de maximibelopp som eljest fastställts.

Förslaget till medelsanvisning samt vad departementschefen i övrigt föreslagit kan utskottet ävenledes biträda.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1962 förordade ändringarna av grunderna för bidrag till driftkostnader vid erkända och enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare, att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1962;

b) till *Bidrag till driftkostnader vid erkända och enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 22 500 000 kr.

45:o) **Tillfälligt omhändertagande enligt lagen om nykterhetsvård m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, s. 90 och 91), vilket innebär en höjning av anslaget med 50 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Tillfälligt omhändertagande enligt lagen om nykterhetsvård m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 050 000 kr.

46:o) **Utbildning av nykterhetsvårdspersonal.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, s. 91 och 92), vilket innebär oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utbildning av nykterhetsvårdspersonal* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kr.

47:o) **Länsnykterhetsnämnderna: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56, s. 92 och 93), vilket innebär en av automatiska utgiftsförändringar föranledd höjning av anslaget med 43 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för länsnykterhetsnämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	74 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 335 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	400 600
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	27 200

Summa kr. 1 838 000;

b) till *Länsnykterhetsnämnderna: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 838 000 kr.

48:o) **Länsnykterhetsnämnderna: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, s. 94), vilket innebär en med 21 000 kr. ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Länsnykterhetsnämnderna: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 574 000 kr.

49:o) **Bidrag till kommunala nykterhetsnämnder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 94 och 95), vilket innebär en ökning av anslaget med 3 000 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till kommunala nykterhetsnämnder* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 000 kr.

50:o) **Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59, s. 96), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 83 000 kr.

51:o) **Bidrag till Länkrörelsen.** Kungl. Maj:t har (punkt 60, s. 97) föreslagit riksdagen att till Bidrag till Länkrörelsen för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 300 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 200 000 kr.

Bidrag från anslaget lämnas åt sammanslutningar av förutvarande alkoholmissbrukare (Sällskapet Länkarna, Kamratföreningen Länken m. fl.). Under budgetåret 1960/61 utgick bidrag till 115 lokalföreningar med varierande belopp, varvid hänsyn togs bl. a. till verksamhetens omfattning och antalet medlemmar.

I sitt nyligen avlämnade betänkande vidhåller nykterhetsvårdsutredningen sitt tidigare förslag om ändrade grunder för statsbidrag till länksammanslutningar. Utredningen föreslår, att det särskilda statsbidraget till Länkrörelsen skall upphöra fr. o. m. den 1 januari 1963 och att kommunala anslag till rörelsen därefter skall utgöra statsbidragsberättigande utgifter för kommunerna, i den mån bidragen avser ändamål som grundar rätt till statsbidrag. Departementschefen är inte beredd att f. n. tillstyrka nykterhetsvårdsutredningens förslag men förordar däremot, att det nuvarande anslaget ökas med 100 000 kr. till 300 000 kr.

Utskottet ansluter sig till Kungl. Maj:ts förslag om en höjning av bidraget till Länkrörelsen med 100 000 kr. och hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till Länkrörelsen* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 300 000 kr.

Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet

52:o) **Arbetsmarknadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 61, s. 98—104) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för arbetsmarknadsstyrelsen, som föranledes av vad departementschefen förorddat, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för arbetsmarknadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63, dels ock till Arbetsmarknadsstyrelsen: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 9 021 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 8 808 000 kr.

Departementschefen förordar, att arbetsmarknadsstyrelsens arbetsförmedlingsbyrå utökas med en förste byråinspektör i Ae 23, samt att kansli- byråns personalsektion tillföres en förste byråsekreterare i Ae 23 och kameralbyrån en tryckare i Ae 9.

Arbetsvårdsbyråns allmänna sektion föreslås förstärkt med tre förste byråinspektörer i Ae 21 samt två amanuens tjänster och en kanslisttjänst i reglerad befordringsgång. Under anslagsposten till tillfällig personal beräknas även medel för en byråingenjörstjänst i lönegrad 21. Tjänsten som blindvårdskonsulent i Ae 19 föreslås skola utbytas mot en byråinspektörstjänst i samma lönegrad. Vid bifall till dessa förslag kan en förste byråsekreterartjänst i Ae 21 och tre assistenttjänster i Ae 13 dras in samt anslagsposten till avlöningar till tillfällig personal minskas med kostnaden för två amanuenser och en förste assistent i Ag 16.

Den utbildnings- och yrkesprognostiska verksamheten anses böra förstärkas på så sätt, att ytterligare 35 000 kr. beräknas för experter och sakkunniga. För övriga kostnader för experter och sakkunniga tillstyrkes en ökning med 5 000 kr.

Såsom chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anses följande lönegradsuppflyttningar böra företas, nämligen på arbetsförmedlingsbyrån en byråinspektör i Ao 19 till förste byråinspektör i Ao 21 och ett kanslibitråde i Ae 7 till kontorist i Ae 9, på kanslibyrån en förste byråsekreterare i Ao 23 till byrådirektör i Ao 24, på försäkringsbyrån en amanuens till förste byråsekreterare i Ae 21 och ett kanslibitråde i Ae 7 till kontorist i Ae 9 samt på kameralbyrån en kamrerare i Ao 23 till byrådirektör i Ao 24, en tryckeriföreståndare i Ae 11 till Ae 13, en förste expeditionsvakt i Ao 9 till uppsyningsman i Ao 10, en förste förman i Ae 9 till biträdande tryckeriföreståndare i Ae 11 och en expeditionsvakt i Ae 7 till materialförvaltare i Ae 10. Innehavarna av två tjänster som expeditionsvakt i Ae 7 på kameralbyrån bör erhålla tjänstebenenämningen förrådsman. Till extra ordinarie befattning bör ombildas en byråingenjör-

tjänst i Ag 21, för vilken medel för innevarande budgetår beräknats under anslagsposten till avlöningar till tillfällig personal.

Vad departementschefen nu förordat medför, inräknat automatiska förändringar, en ökning av medelsbehovet med 213 000 kr.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Bengtson m. fl.* (I: 513) och den andra inom andra kammaren av herr *Hedlund m. fl.* (II: 587), har — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte till Arbetsmarknadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 9 100 000 kr.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 587.

Utskottet. De av departementschefen i förevarande sammanhang anmälda förslagen till tjänsteförändringar har utskottet tidigare tillstyrkt i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14. Även i övrigt kan utskottet ansluta sig till den av departementschefen föreslagna personalorganisationen. Någon ytterligare ökning av anslaget såsom föreslagits i motionerna I: 513 och II: 587 anser sig utskottet således icke kunna förorda.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 513 och II: 587, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för arbetsmarknadsstyrelsen, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1962 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för arbetsmarknadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 051 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	56 200
3. Avlöningar till tillfällig personal, <i>förslagsvis</i>	355 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	4 298 000
5. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	115 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 011 800
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	134 000

Summa kr. 9 021 000;

c) till *Arbetsmarknadsstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 9 021 000 kr.

53:o) **Arbetsmarknadsstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62, s. 104—106), vilket innebär en med 335 000 kr. ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Arbetsmarknadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 737 000 kr.

54:o) **Arbetsförmedlingen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 63, s. 106—125) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för arbetsförmedlingen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63, dels ock till *Arbetsförmedlingen: Avlöningar* för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 41 416 000 kr.

Anslaget, med rubriceringen *Den offentliga arbetsförmedlingen och sjömanshusen: Avlöningar*, är i gällande riksstat uppfört med 34 725 000 kr.

Departementschefen, som anser att en utbyggnad av arbetsförmedlingsorganisationen är den angelägnaste uppgiften då det gäller att ytterligare effektivisera strävandena att underlätta arbetskraftens anpassning till förändrade produktionsförhållanden, föreslår inrättande av 205 extra ordinarie tjänster. Därvid räknar departementschefen med en förstärkning av allmänna förmedlingen och ungdomsförmedlingen med 100 tjänster, av arbetsvården med 40 tjänster, av tjänstemannaförmedlingen med 30 tjänster, av yrkesvägledningen med 15 tjänster och av länsarbetsnämndernas kanslier med 20 tjänster.

Departementschefen föreslår, att de 20 tjänsterna inom länsarbetsnämndernas kanslier inrättas som kanslisttjänster i reglerad befordringsgång. Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om lönegradsplacering av övriga föreslagna tjänster. Medelsbehovet för 205 nya tjänster kan med utgångspunkt från nu tillämpad lönesättning beräknas till 3 600 000 kr.

Förstärkningen av arbetsförmedlingsresurserna anses delvis böra ske genom medelstildelning för tillfällig personal. Det föreslås, att härför beräknas samma belopp som för extra ordinarie tjänster, 3 600 000 kr. Utnyttjandet av dessa medel bör bli beroende av Kungl. Maj:ts medgivande. Därigenom blir det möjligt för Kungl. Maj:t att tillföra arbetsförmedlingen ytterligare personal när så befinner sig erforderligt för att lösa speciella arbetsmarknadsproblem. En sådan personalförstärkning kan många gånger vara alternativet till andra, avsevärt kostsammare sysselsättningspolitiska åtgärder. Medel för tillfällig personal anses vidare böra beräknas för redan befintliga extra tjänster inom länsarbetsnämndernas kanslier och vid förmedlingskontoren samt sjömanshusen i Stockholm och Göteborg. Sammanlagt beräknas ett belopp av 6 686 000 kr. för tillfällig personal, varav 1 543 000 kr. belastar anslagsposten till rörligt tillägg.

I avlöningsstaten föreslås skola uppföras en särskild, förslagsvis beteck-

nad anslagspost för arvoden till yrkesvals lärare. Medelsbehovet för sådana arvoden uppskattas till 800 000 kr. För kontaktmän för yrkesvägledningen beräknas ytterligare 35 200 kr. Därmed finns utrymme för ett ökat antal kontaktmän och för viss utvidgning av verksamheten. Däremot minskar behovet av arbetsförmedlingsombud genom den föreslagna förstärkningen av kontorsorganisationen. Denna minskning uppskattas till 370 000 kr. inberäknat rörligt tillägg. Samtliga arvoden har beräknats efter oförändrade grunder.

Såsom ett led i strävandena att återföra ett allt större antal handikappade personer till förvärvsarbete föreslås under anslaget till Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder en viss utökning av näringshjälpen. Det är viktigt att de ekonomiska förutsättningarna för företag, som är avsedda att helt eller delvis finansieras med näringshjälp, blir sakkunnigt bedömda. Länsarbetsnämnderna föreslås därför skola beredas möjlighet att anlita sakkunniga. Därvid anses företagarföreningarnas sakkunskap böra anlitas i den utsträckning som det är möjligt. Medelsbehovet för detta ändamål beräknas till 25 000 kr. Vidare erfordras i anslutning till utbyggnaden av arbetsvården en ökad medverkan av läkare. Antalet arvodesanställda läkare föreslås ökat med åtta. Härför beräknas 25 000 kr.

Anslagets rubricering föreslås ändrad till Arbetsförmedlingen: Avlöningar.

Vad departementschefen förordat medför, inräknat automatiska förändringar, en ökning av medelsbehovet med 6 691 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Nyman m. fl.* (I: 215) och den andra inom andra kammaren av herr *Boija m. fl.* (II: 325), i vilka hemställts, att riksdagen i samband med behandlingen av anslaget till Arbetsförmedlingen: Avlöningar måtte uttala att möjligheterna att lösa de handikappades sysselsättningsproblem, bl. a. genom en intensifierad ömsesidig utväxling av partiellt arbetsföra mellan näringslivet och statsunderstödda verkstäder för arbetsträning och skyddad sysselsättning, prövas i något eller några län med för sådan verksamhet gynnsamma betingelser samt att arbetsvårdens personal måtte ytterligare förstärkas efter de erfarenheter, som vinnes av sådan intensifierad verksamhet,

dels de under punkten 3 nämnda likalydande motionerna *I: 217* och *II: 267*, i vilka — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte

a) fastställa följande avlöningsstat för arbetsförmedlingen att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	10 675 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	321 600
3. Avlöningar till tillfällig personal, <i>förslagsvis</i>	1 543 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	12 980 000
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 400
6. Arvoden till yrkesvalslärare, <i>förslagsvis</i>	800 000
7. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	25 000
8. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	9 070 000
9. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i> ...	599 000
	Summa kr. 36 016 000

b) till *Arbetsförmedlingen*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 36 016 000 kr.;

c) i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att direktiven för arbetsmarknadsutredningen kompletteras med uttrycklig föreskrift om att utredningen skall företaga en organisationsundersökning av arbetsmarknadsverket;

dels de under punkten 52 nämnda likalydande motionerna I: 513 och II: 587 i vilka — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte för budgetåret 1962/63 till *Arbetsförmedlingen*: *Avlöningar* anvisa ett förslagsanslag av 43 500 000 kr.,

dels ock en inom andra kammaren av herrar *Wiklund* i Stockholm och *Rimmerfors* väckt motion (II: 174), vari hemställts, att riksdagen ville uttala sig för att ett från tid till tid behövt antal tjänstemän inom arbetsförmedlingarnas arbetsvård avdelas för speciell verksamhet, avseende arbetsplacering av lagöverträdare, alkoholmissbrukare och andra liknande grupper, särskilt s. k. eftervårdsfall.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna I: 215, I: 217, II: 587 och II: 174.

Utskottet. Inom arbetsmarknadspolitiken har de rörlighetsfrämjande åtgärderna kommit att tillmätas en allt större betydelse. De hittillsvarande erfarenheterna av den geografiska och yrkesmässiga omflyttning som skett genom arbetsförmedlingens medverkan är också goda. För att effektivt kunna ta tillvara den produktionsfaktor som arbetskraften utgör är det väsentligt, att rörligheten hos arbetskraften underlättas. *Arbetsförmedlingen* intager härvid en framträdande roll, och utskottet delar därför helt departementschefens uppfattning om behovet av en betydande förstärkning av arbetsförmedlingens personalorganisation. Den föreslagna utökningen av personalorganisationen med 205 nya tjänster samt en särskild medelsanvisning av 3 600 000 kr. för tillfällig personal tillstyrkes således av utskot-

tet. För att de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna skall få önskad effekt är det väsentligt, att desamma kan sättas in med kort varsel. Personalorganisationen måste vara anpassad härefter. Att avstå från att ställa medel för tillfällig personal till förfogande i avvaktan på den framtida utvecklingen av konjunkturen, såsom föreslagits i motionerna I: 217 och II: 267, är därför enligt utskottets mening icke tillrådligt. Icke heller kan utskottet ansluta sig till den i nämnda motioner föreslagna begränsningen av den personella utbyggnaden till att avse 100 tjänster. En utvidgning av arbetsmarknadsutredningens uppdrag till att icke endast avse en översyn av arbetsmarknadspolitiken utan även en organisatorisk undersökning av arbetsmarknadsverket, vilket ävenledes föreslagits i nu nämnda motioner, anser utskottet icke lämplig eller ändamålsenlig. De organisatoriska frågorna torde böra bedömas i annat sammanhang och i första hand vid behandlingen av verkets årliga anslagsäskanden.

Åtgärder som kan skapa vidgade möjligheter för den enskilde till bättre anpassning i arbetslivet är i hög grad angelägna. Inte minst gäller det härvid att bereda ökade tillfällen för de handikappade till en aktiv yrkesverksamhet. En betydande del av den föreslagna personalförstärkningen inom arbetsförmedlingsorganisationen avser även att öka arbetsvårdsavdelningarnas resurser. Departementschefens förslag innebär en ökning med 40 tjänster inom arbetsvården. Därjämte står möjligheter till buds att genom medelsanvisningen till tillfällig personal ytterligare förstärka denna del av organisationen, i den mån så visar sig erforderligt. Utskottet anser det väsentligt att understryka, att den föreslagna kraftiga förstärkningen inom den allmänna förmedlingen även i hög grad kommer arbetsvården till godo genom de ökade möjligheter som ges att genom de allmänna förmedlingsexpeditionerna placera arbetssökande med olika former av handikapp. Utskottet utgår från att en smidig anpassning av förmedlingens olika grenar härigenom skall kunna erhållas. Att riksdagen, såsom föreslagits i motionen II: 174, skulle uttala sig för att vissa tjänstemän inom arbetsvårdsavdelningarna speciellt avdelades för arbetsplacering enbart av vissa grupper arbetssökande anser utskottet mot denna bakgrund inte lämpligt.

Genom den utbyggnad av arbetsvården, som nu föreslagits och vilken enligt utskottet synes lämpligt avvägd med hänsyn till de praktiska möjligheterna att genomföra densamma samt genom den anpassning av förmedlingsorganisationen till den aktuella situationen som alltid måste eftersträvas, bör enligt utskottet de synpunkter som åberopats i motionerna I: 513 och II: 587 i hög grad vara tillgodosedda. Någon ytterligare uppräkningsav anslaget, såsom föreslagits i nämnda motioner, synes utskottet därför icke nu erforderlig.

I anledning av vad som i motionerna I: 215 och II: 325 anförts om utväxling av partiellt arbetsföra mellan näringslivet och statsunderstödda verkstäder, vill utskottet erinra om den ökning av statsbidraget till de vid

enskilda företag drivna institutionerna för sysselsättning av partiellt arbetsföra som departementschefen föreslagit vid sin anmälan av anslaget till bidrag till driften av verkstäder för handikappade. Möjligheterna att i ökad utsträckning sysselsätta handikappade inom enskilda företag torde därigenom väsentligt underlättas. Mot bakgrunden härav anser utskottet något särskilt uttalande från riksdagens sida i anledning av motionsyrkandena icke påkallat.

Vad departementschefen i övrigt föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 217 och II: 267 samt I: 513 och II: 587, samtliga motioner såvitt nu är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för arbetsförmedlingen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	10 675 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	321 600
3. Avlöningar till tillfällig personal, <i>förslagsvis</i>	5 143 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	14 780 000
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 400
6. Arvoden till yrkesvalslärare, <i>förslagsvis</i> ...	800 000
7. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	25 000
8. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	9 070 000
9. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	599 000

Summa kr. 41 416 000;

b) till *Arbetsförmedlingen*: Avlöningar för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 41 416 000 kr.;

II. att motionerna I: 215 och II: 325 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

III. att motionen II: 174 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

IV. att motionerna I: 217 och II: 267, såvitt desamma avser förslag om komplettering av direktiven för arbetsmarknadsutredningen, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

55:o) **Arbetsförmedlingen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 64, s. 125—128) föreslagit riksdagen att till Arbetsförmedlingen: Omkostnader för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 11 302 000 kr.

Anslaget, rubricerat Den offentliga arbetsförmedlingen och sjömanshusen: Omkostnader, är i gällande riksstat uppfört med 8 655 000 kr.

Departementschefen förordar, att posterna till sjukvård, lokalkostnader och expenser höjes med 20 000, 499 500 resp. 827 500 kr. Kungl. Maj:t har genom beslut den 1 december 1961 medgivit arbetsmarknadsstyrelsen att överskrida anslagsposten till reseersättningar med högst 240 000 kr. med anledning av en intensifiering av förmedlingsverksamheten i övre Norrland. För nästa budgetår föreslås posten ökad med sammanlagt 315 000 kr. För underhåll och drift av tjänstebilar beräknas ytterligare 15 000 kr., medan posten till utbyte av tjänstebilar anses böra förbli oförändrad. Departementschefen finner det angeläget, att den interna utbildningsverksamheten utvidgas och beräknar därför ytterligare 170 000 kr. för detta ändamål.

Under föregående punkt har förordats, att utnyttjandet av vissa medel för anställande av tillfällig personal bör bli beroende av Kungl. Maj:ts medgivande. Under förevarande anslag anses böra anvisas medel till omkostnader för denna personal med 800 000 kr., vilket belopp likaledes bör ställas till styrelsens förfogande först efter Kungl. Maj:ts närmare prövning av medelsbehovet.

De framlagda förslagen medför en anslagsökning med 2 647 000 kr. Anslaget föreslås skola uppföras under rubriken Arbetsförmedlingen: Omkostnader.

I de under punkten 3 nämnda likalydande motionerna *I: 217* och *II: 267* har — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte till Arbetsförmedlingen: Omkostnader för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 9 902 000 kr.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen *I: 217*.

Utskottet. Med hänvisning till vad utskottet anfört under nästföregående punkt kan utskottet icke biträda det förevarande motionsyrkandet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen föreslagit, hemställer,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna *I: 217* och *II: 267*, såvitt nu är i fråga, till *Arbetsförmedlingen: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 11 302 000 kr.

56:o) **Bidrag till erkända arbetslöshetskassor.** Kungl. Maj:t har (punkt 65, s. 128 och 129) föreslagit riksdagen att till Bidrag till erkända arbetslöshetskassor för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 51 000 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 69 000 000 kr.

Arbetslöshetsförsäkringens kostnader för budgetåren 1959/60 och 1960/61 beräknades efter ett genomsnittligt antal ersättningsdagar per årsmedlem av 5,0 och för innevarande budgetår efter 4,0 ersättningsdagar per årsmedlem. För den tolv månadersperiod, som slutar med april månad 1961, utgör antalet ersättningsdagar 3,2. Arbetsmarknadsstyrelsen beräknar, att antalet kan beräknas sjunka ytterligare, varför en medelsiffra av 3,0 ersättningsdagar per årsmedlem lagts till grund för beräkningarna för budgetåret 1962/63.

Det totala antalet medlemmar vid slutet av försäkringsåret 1959/60 utgjorde 1 340 000. För budgetåret 1962/63 beräknas medlemsantalet till 1 400 000.

Den utbetalade daghjälpens genomsnittliga belopp har varit i ständigt stigande. För år 1960 utgjorde det 17: 34 kr. Styrelsen har ansett sig böra grunda beräkningarna för budgetåret 1962/63 på ett daghjälpbelopp av 17: 75 kr.

Det senaste erfarenhetsmässiga värdet på grundstatsbidraget uppgår till 5: 43 kr. Det för innevarande budgetår använda beloppet 5: 85 kr. anses kunna bibehållas även för nästa budgetår. På återstoden av daghjälpbeloppet utgår daghjälpbidrag med en viss procentuell andel, vilken uppskattas till 29 procent. Familjetilläggets genomsnittliga belopp per ersättningsdag utgjorde år 1960 2: 21 kr. Beräkningarna anses liksom för innevarande budgetår böra grundas på ett familjetillägg av 2: 20 kr., på vilket belopp statsbidrag utgår med 75 procent eller 1: 65 kr. per ersättningsdag. Förvaltningsbidraget per årsmedlem beräknas för budgetåret 1962/63 till 3: 60 kr. eller samma belopp som utbetalades för försäkringsåret 1959/60.

Från de angivna förutsättningarna beräknar arbetsmarknadsstyrelsen det sammanlagda medelsbehovet till 51 000 000 kr. Statsbidraget beräknas härvid till 40 procent av arbetslöshetskassornas samlade inkomster, de försäkrades avgifter till 50 procent och räntor m. m. till 10 procent.

Departementschefen godtar arbetsmarknadsstyrelsens anslagsberäkning.

*Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,
att riksdagen må till Bidrag till erkända arbetslöshetskassor
för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 51 000 000
kr.*

57:o) **Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder.** Kungl. Maj:t har (punkt 66, s. 130—143) föreslagit riksdagen att till Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 190 000 000 kr., därav förslagsvis 60 000 000 kr. att avräknas mot automobilskatte-medlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 280 000 000 kr.

För att arbetsförmedlingen skall kunna bedriva sin verksamhet framgångsrikt krävs att den genom särskilda åtgärder kan hjälpa de arbets sökande att anpassa sig till de krav arbetsmarknaden ställer, framhåller departementschefen inledningsvis. Medel för sådana rörlighetsstimulerande åtgärder äskas under förevarande anslag.

Utgifterna för respenning, familjebidrag och starthjälp uppgick under förra budgetåret till drygt 5 600 000 kr. Arbetsmarknadsstyrelsen beräknar motsvarande utgifter till 7 000 000 kr. för innevarande budgetår och till 9 000 000 kr. för nästa budgetår. Erfarenheterna av de med dessa medel bedrivna åtgärderna är goda. Departementschefen delar styrelsens uppfattning att verksamheten bör utökas ytterligare och godtar styrelsens medelsberäkning för de angivna ändamålen. För uppförande av vissa bostäder beräknas medelsbehovet till 500 000 kr.

Bland de rörlighetsstimulerande åtgärderna måste särskild vikt läggas vid omskolning och annan vuxenutbildning. För att få en bättre överblick över kostnaderna för dylik verksamhet anses det lämpligt att medelstillelningen för ifrågavarande ändamål sammanföres under ett anslag. Frågan om medel till utbildningsbidrag behandlas vid anmälan av anslaget till omskolning m. m.

Departementschefen övergår här efter till att behandla frågan om beredskapsarbetena och lämnar därvid en redovisning av kostnaderna för dessa arbeten under de två sistförflutna budgetåren. Härom torde få hänvisas till propositionen (s. 140—141).

Arbetsmarknadsstyrelsen har för innevarande budgetår lagt fram förnyade beräkningar rörande behovet av beredskapsarbeten. Därvid har tagits särskild hänsyn till de lokala förhållandena framför allt i Norrbottens län och till angelägenheten av att bereda ökade sysselsättningsmöjligheter för handikappade.

För Norrbottens län planeras en ökning av antalet dagsverken från 231 000 under budgetåret 1960/61 till 280 000 under innevarande budgetår.

Enligt departementschefens mening är det i nuvarande konjunkturläge önskvärt att beredskapsarbetena begränsas så mycket som möjligt. I Norrbottens län ligger arbetslösheten alltså på en högre nivå än i andra delar av landet. En intensiv verksamhet pågår för att överföra arbetslösa från Norrbotten till andra delar av landet med behov av arbetskraft, och denna verksamhet kommer att ytterligare intensifieras. Det är dock knappast möjligt att snabbt reducera antalet arbetslösa i Norrbottens län till samma nivå som i andra delar av landet. Under dessa omständigheter har departementschefen ingen erinran mot att beredskapsarbeten i Norrbottens län bedrivs i den av styrelsen planerade omfattningen. Departementschefen finner det vidare angeläget, att den mindre konkurrenskraftiga arbetskraften beredes ökade sysselsättningsmöjligheter, varför han även i övrigt godtar den av sty-

relsen planerade omfattningen av beredskapsarbetena för innevarande budgetår.

Vad beträffar budgetåret 1962/63 föreslås i annat sammanhang att 60 000 000 kr. av den totala ökningen av väganslagen under sjätte huvudtiteln disponeras för en förstärkning av medelstilldelningen till norrlands-länen. Med hänsyn härtill finner departementschefen det möjligt att begränsa medelsberäkningen under förevarande anslag till att avse ca 140 000 dagsverken på vägarbeten för nästa budgetår. Med tanke på den stegrade dagsverkskostnaden uppskattas medelsbehovet för detta ändamål till 60 000 000 kr. I fråga om övriga beredskapsarbeten beräknas medel för arbeten av samma omfattning och med samma inriktning som enligt planerna för innevarande budgetår. Kostnaderna härför uppskattas till ca 90 000 000 kr. Medelsbehovet för beredskapsarbeten under nästa budgetår skulle därmed utgöra sammanlagt 150 000 000 kr.

Arkivarbetarlönerna är sedan budgetåret 1960/61 differentierade på tre lönegrupper. En ytterligare differentiering med hänsyn till individuell prestation bör enligt departementschefens mening försöksvis kunna ske när särskilda skäl föreligger därtill. I dessa fall bör lönerna bestämmas av en särskild delegation inom styrelsen. Delegationen bör även kunna ta upp frågor om inplacering i lönegrupp i övriga fall. Med denna möjlighet att ta hänsyn till enskilda fall försvinner behovet av särskilda forskarstipendier. Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om delegationens sammansättning. Medelsbehovet för arkivarbeten och musikerhjälp beräknas till 17 000 000 kr. för budgetåret 1962/63.

F. n. bestrides kostnader för bidrag i form av näringshjälp till partiellt arbetsföra, ensamställda kvinnor samt medelålders och äldre arbetskraft för startande av egen rörelse m. m. både från anslaget till Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet och från förevarande anslag. Detta sammanhänger med att hjälpen administreras delvis av riks försäkringsverket och delvis av arbetsmarknadsstyrelsen och länsarbetsnämnderna. Bidragsgivningen föreslås fr. o. m. den 1 juli 1962 skola helt överflyttas till arbetsmarknadsverket. Under förevarande anslag beräknas medel för all näringshjälp, som nu handhas av de två verken. För innevarande budgetår har sammanlagt anvisats 2 300 000 kr. Departementschefen föreslår, att för ändamålet beräknas 3 500 000 kr.

Under anslaget Bidrag till De vanföras riksförbund föreslås en uppräkning av medlen till tekniska hjälpmedel för handikappade.

För detaljplanering av vissa allmänna arbeten, kontantunderstödsverksamhet och övriga med anslaget avsedda ändamål beräknas ett medelsbehov av drygt 8 000 000 kr.

För andra sysselsättningspolitiska åtgärder än beredskapsarbeten beräknas ett medelsbehov av drygt 38 000 000 kr. Kostnaderna för beredskapsarbeten beräknas till 150 000 000 kr. Totalt skulle sålunda anslagsbe-

hovet uppgå till drygt 188 000 000 kr., vilket belopp anses böra avrundas till 190 000 000 kr. Vid budgetårets slut bör med ledning av en redovisning från arbetsmarknadsstyrelsen om hur stort belopp, som faktiskt förbrukats för väg- och gatubyggnadsarbeten, avräkning ske av detta belopp mot automobilskattemedlen. Uppskattningsvis anges beloppet till 60 000 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Söderberg m. fl.* (I: 135) och den andra inom andra kammaren av herr *Jacobsson* i Sala *m. fl.* (II: 169), i vilka hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om översyn av bestämmelserna för statsbidrag till vanföra för inköp av motorfordon i det i motionerna angivna syftet,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Eric Carlsson* och *Jonasson* (I: 263) och den andra inom andra kammaren av herrar *Gustavsson* i Alvesta och *Gomér* (II: 327), i vilka hemställts, att riksdagen till Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder för budgetåret 1962/63 måtte anvisa ett reservationsanslag av 191 700 000 kr., varav 1 700 000 kr. må disponeras till höjning av näringsbidraget till handikappade enligt arbetsmarknadsstyrelsens förslag,

dels ock de under punkten 52 nämnda, likalydande motionerna I: 513 och II: 587, i vilka — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte till Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 191 500 000 kr., därav förslagsvis 60 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna I: 135, II: 327 och II: 587.

Utskottet. De rörlighetsfrämjande åtgärderna har, såsom utskottet förut framhållit, fått en allt större betydelse inom sysselsättningspolitiken. Utskottet har tidigare tillstyrkt en väsentlig utbyggnad av arbetsförmedlingsorganisationen. Därvid har inte minst effektiviseringen av den geografiska och yrkesmässiga rörligheten hos arbetskraften tillmätts stor vikt. För att åstadkomma en sådan rörlighet spelar den av arbetsmarknadsskäl bedrivna omskolningen och vuxenutbildningen en framträdande roll. Kostnaderna härför bestrides såsom departementschefen anfört dels av förevarande anslag och dels av anslaget till Omskolning m. m. Utskottet anser i likhet med departementschefen att samtliga kostnader för denna utbildningsverksamhet bör bestridas från sistnämnda anslag. Departementschefens beräkning av medelsbehovet för de olika rörlighetsfrämjande åtgärderna kan utskottet godtaga.

Den ökade rörligheten hos arbetskraften underlättar dess anpassning till

förändringar i arbetsmarknadsläget och minskar därigenom behovet av beredskapsarbeten. Såsom departementschefen framhållit har beredskapsarbetena också kommit att i allt högre grad utnyttjas för sysselsättning av mera svårplacerad arbetskraft. Mot den av departementschefen beräknade omfattningen av beredskapsarbeten har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Vad departementschefen föreslagit rörande lönesättningen vid arkivarbeten kan utskottet biträda. Det beräknade medelsbehovet för sådana arbeten föranleder heller ingen erinran från utskottets sida.

För möjligheterna att bereda de handikappade sysselsättning utgör näringshjälpen ett verksamt medel. Den omläggning av administrationen av näringshjälpen som föreslagits och varigenom denna verksamhet i dess helhet kommer att administreras av arbetsmarknadsverket, synes utskottet rationell. Förslaget härom biträdes således. En vidgning av näringshjälpverksamheten finner utskottet högst angelägen. Utskottet tillstyrker därför den av departementschefen föreslagna uppräknigen av medelsanvisningen härför. Genom denna utvidgning av medelsanvisningen för näringshjälp och genom den tidigare förordade ökningen av arbetsvårdens personalorganisation bör möjligheterna för att bereda de handikappade försörjning genom eget arbete inte oväsentligt komma att förbättras. Effekten av de nu föreslagna åtgärderna bör enligt utskottet avvaktas, innan ytterligare ändringar rörande näringshjälpen genomföres. Utskottet är sålunda icke berett att tillstyrka den i motionerna I: 263 och II: 327 föreslagna höjningen av maximibeloppet för näringshjälpen liksom icke heller den ytterligare ökade medelsanvisning som föreslagits i motionerna I: 513 och II: 587. Utskottet vill i detta sammanhang även erinra om den medelsanvisning som under anslaget till Arbetsförmedlingen: Avlöningar förordats för att arbetsförmedlingarna i ökad utsträckning skall kunna anlita sakkunnig hjälp, när det gäller att bedöma de ekonomiska förutsättningarna för företag, som skall finansieras med näringshjälp.

I anledning av vad som anförts i motionerna I: 135 och II: 169 vill utskottet erinra om att några närmare föreskrifter om bidragsgivningen till invalidfordon icke uppställts av riksdagen eller Kungl. Maj:t. Bidragsgivningen regleras därför i huvudsak av den praxis som utbildats inom riksförsäkringsverket och den praxis som efter den nu avsedda omläggningen av administrationen kommer att tillämpas inom arbetsmarknadsverket. Enligt vad utskottet erfarit har inkomstförhållandena endast i ett fåtal fall föranlett att bidrag icke beviljats. Vid prövningen torde också omständigheterna i de enskilda fallen tillmätas stor betydelse. Utskottet utgår från att en anpassning till förhållandena i de individuella fallen även i fortsättningen kommer att ske. Någon framställning till Kungl. Maj:t om översyn av villkoren för bidragsgivningen, som föreslagits i motionerna I: 135 och II: 169, synes utskottet därför icke vara erforderlig för att uppnå den avsedda smidigheten i tillämpningen.

Vad departementschefen i övrigt anfört och föreslagit i förevarande sammanhang föranleder icke någon erinran eller särskilt uttalande från utskottets sida.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 263 och II: 327 samt I: 513 och II: 587, sistnämnda bägge motioner såvitt nu är i fråga, till *Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 190 000 000 kr., därav förslagsvis 60 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen;

II. att motionerna I: 135 och II: 169 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

58:o) **Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67, s. 144—146) och under erinran om att anslaget för innevarande budgetår uppförts med endast ett formellt belopp av 1 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) medgiva, att Kungl. Maj:t må bemyndiga arbetsmarknadsstyrelsen att under budgetåret 1962/63, utan hinder av gällande bestämmelser angående avskrivning av kronans fordringar, besluta om avskrivning av fordran, uppkommen inom arbetsmarknadsverket, till belopp ej överstigande 500 kr, beträffande vilken *antingen* omständigheterna ger vid handen att vederbörande icke kan betala sin skuld och enligt styrelsens bedömande ingen eller ringa möjlighet föreligger att framdeles uttaga betalning *eller ock* åtgärder för fordringens bevakande och indrivande bedömes förenade med arbete och kostnader i sådan utsträckning att åtgärderna ej är ekonomiskt lönande, allt såvitt dylika åtgärder ändock icke anses påkallade av andra än ekonomiska förhållanden;

b) till *Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

59:o) **Statens arbetsklirik i Stockholm.** Kungl. Maj:t har (punkt 68, s. 146—148) föreslagit riksdagen att till Statens arbetsklirik i Stockholm för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 540 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 600 000 kr.

Departementschefen erinrar inledningsvis om att han erhållit Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillsätta en utredning rörande rehabiliterings-

verksamheten. Utredningen har att främst pröva frågor som avser en ändamålsenlig organisation och samordning av olika former av rehabiliteringen. Därvid kommer bl. a. statens arbetsklirik under bedömning.

Den föregående år beslutade utbyggnaden av arbetskliniken har blivit försenad, vilket sammanhänger med inskränkningen av den statliga byggnadsverksamheten under sommarhalvåret 1961. För nästa budgetår kan man dock räkna med att kapaciteten skall ha ökat från ca 150 till 200 provningsfall per år. Viss personalförstärkning har skett redan innevarande budgetår. Departementschefen tillstyrker, att medel därutöver beräknas för arvode till en deltidsanställd sjuksköterska. För arvoden till konsulter och specialister beräknas 23 000 kr. Inkl. kostnader för automatiska utgiftsökningar skulle därmed medelsbehovet för avlöningar och arvoden uppgå till ca 426 300 kr.

Omkostnaderna torde inkl. särskilda kostnader för forskning och ombyggnadsarbeten öka med 37 000 kr. till sammanlagt 137 700 kr. Ersättningar för utförda arbeten beräknas inbringa 24 000 kr.

Anslaget föreslås uppfört med 540 000 kr. Eftersom anslaget för innevarande budgetår omfattar en engångskostnad av 110 000 kr. för uppförande och utrustning av en verkstad, innebär beräkningen en formell minskning med 60 000 kr.

I de under punkten 52 nämnda likalydande motionerna I: 513 och II: 587 har — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte till Statens arbetsklirik i Stockholm för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 597 000 kr.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 587.

Utskottet finner det tillfredsställande att en utredning numera tillkallats för att pröva frågorna om den ändamålsenliga organisationen och samordningen av rehabiliteringsverksamheten, varvid även arbetsklinikens ställning kommer under övervägande. I avvaktan på de förslag som därvid må komma att framläggas är utskottet icke berett att nu förorda en mera omfattande utbyggnad av statens arbetskliniks personalorganisation än vad departementschefen föreslagit. Yrkandet i motionerna I: 513 och II: 587 kan utskottet följaktligen icke biträda.

Utskottet tillstyrker sålunda Kungl. Maj:ts förslag och hemställer, att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 513 och II: 587, såvitt nu är i fråga, till *Statens arbetsklirik i Stockholm* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 540 000 kr.

60:o) **Bidrag till anordnande av verkstäder för handikappade.** Kungl. Maj:t har (punkt 69, s. 148 och 149) föreslagit riksdagen att till Bidrag till

anordnande av verkstäder för handikappade för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 3 000 000 kr.

Från anslaget bestrides kostnaderna för statsbidrag till anordnande av verkstäder inom arbetsvården enligt kungörelsen 1960:212 (ändr. 1961:124). Bidragen må icke överstiga 325 kr. per m² nettogolvyta och må utgå för högst 15, i vissa fall högst 30 m² per arbetsplats.

För statsbidrag till anordnande av verkstäder för handikappade har arbetsmarknadsstyrelsen beräknat ett medelsbehov under nästa budgetår av 6 700 000 kr.

Styrelsen har ånyo framfört ett förslag av innebörd, att statsbidrag skall utgå till anskaffande av en grunduppsättning maskiner eller likvärdig utrustning med hälften av anskaffningskostnaderna. Kostnaden härför uppskattas till 2 600 000 kr.

Styrelsen har vidare anfört, att särskilda arbetsprovningsavdelningar bör inrättas vid vissa större träningsinstitutioner. Provningsavdelningarna måste förses med viss utrustning såsom ergometercykel, ekg-apparat och annan apparatur för funktionsbedömning. Styrelsen föreslår, att huvudman, som anordnar dylik avdelning, skall erhålla statsbidrag med hälften av utrustningskostnaderna, dock högst 6 000 kr. Å staten fallande kostnader för budgetåret 1962/63 beräknar styrelsen till 75 000 kr.

Statsbidrag till anordnande av verkstäder inom arbetsvården infördes år 1960. Departementschefen är inte beredd att förorda en utvidgning av bidragen. Medelsbehovet för nästa budgetår uppskattar departementschefen till 5 000 000 kr. Anslaget föreslås uppfört med nämnda belopp, vilket innebär en ökning med 2 000 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande motioner, nämligen

dels de under punkten 52 nämnda, likalydande motionerna I: 513 och II: 587 i vilka — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte till Bidrag till anordnande av verkstäder för handikappade för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 9 375 000 kr.,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr Göran Karlsson *m. fl.* (I: 133) och den andra inom andra kammaren av herr Johanson i Västervik *m. fl.* (II: 171), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta 1) att statsbidrag skall utgå till verkstäder för handikappade till anskaffande av en första uppsättning maskiner eller likvärdig utrustning och att härtill anvisas 2 600 000 kr. samt 2) att nu utgående statsbidrag till anordnande av verkstäder för handikappade, 325 kr. per m² nettogolvyta, skall utgå med det högre belopp, som kan komma att beslutas för provisoriska skollokaler vid lokal yrkesskola, och att hyres-

bidragets maximibelopp höjes så, att de nuvarande relationerna mellan anordningsbidrag och hyresbidrag bibehålles.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna II: 587 och II: 171.

Utskottet. Bestämmelserna om bidrag till anordnande av verkstäder för handikappade samt om bidrag till driften av sådana verkstäder infördes efter beslut av 1960 års riksdag. Dessa verkstäder utgör enligt utskottets mening en synnerligen viktig del av den samhällseliga rehabiliteringsorganisationen. En fortsatt utbyggnad av dessa verkstäder är därför högst angelägen. Den hittills genomförda utbyggnaden återspeglas i den kraftiga uppräkning av anslaget som departementschefen nu föreslagit.

I motionerna I: 133 och II: 171 har föreslagits att bidragsgivningen skulle utsträckas till att även avse en första uppsättning maskiner eller likvärdig utrustning. Motsvarande förslag ligger även bakom den i motionerna I: 513 och II: 587 föreslagna ökningen av medelsanvisningen till nu ifrågakvarande ändamål. Även vissa andra ändringar av bidragsvillkoren har framförts i nämnda motioner. Utskottet vill erinra om att motionsyrkanden av motsvarande innebörd även framförts vid 1960 och 1961 års riksdagar. Erfarenheterna av bidragsgivningen är enligt utskottets mening alltjämt förhållandevis begränsade. Utskottet anser sig därför icke berett att nu förorda någon utökning av bidragsgivningen och motionsyrkandena härom avstyrkes således. Såsom utskottet vid sina tidigare ställningstaganden framhållit förutsätter utskottet dock, att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer bidragsgivningen och föreslår de eventuella ändringar av bidragsreglerna som vid den praktiska tillämpningen kan visa sig påkallade. Utskottet vill även erinra om att en jämkning av villkoren beslöts föregående år. I detta sammanhang torde vidare böra erinras om det förslag om slopande av kommunernas bidragsskyldighet till utbildningsbidrag och timplanning, som departementschefen framlagt vid sin anmälan av anslaget till Omskolning m. m. och som utskottet i det följande kommer att behandla. Genom denna ändring avlastas kommunerna en betydande kostnad för utbildningsverksamheten för handikappade och andra arbetslösa.

Departementschefens förslag till medelsanvisning har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag även som med avslag å motionerna I: 133 och II: 171 samt I: 513 och II: 587, sistnämnda bägge motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till anordnande av verkstäder för handikappade* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kr.

61:o) **Bidrag till driften av verkstäder för handikappade.** Kungl. Maj:t har (punkt 70, s. 150—152) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar av grunderna för statsbidrag till verkstäder inom arbetsvården, att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1962, dels ock till Bidrag till driften av verkstäder för handikappade för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 3 100 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

Från anslaget bestrides kostnaderna för statsbidrag enligt kungörelsen 1960: 212 (ändr. 1961: 124) för förhyrande av verkstadslokaler, avlönande av föreståndare och arbetsledare samt anskaffande av desinfektionsanordningar. Bidraget till avlönande av föreståndare och arbetsledare utgår med högst 40 eller i särskilda fall högst 45 procent av avlöningsförmånerna enligt vissa löneklasser i statens löneförordning. Hyresbidrag utgår med 50 procent av hyreskostnaden, dock högst med 15 kr. per m² och år samt för högst 15 m² — i vissa fall högst 30 m² — per arbetsplats. Hyresbidrag utgår inte till s. k. halvskyddad sysselsättning.

Departementschefen anför, att under förevarande anslag utgår bl. a. statsbidrag till företag i öppna marknaden, som driver institutioner avsedda för sysselsättning av partiellt arbetsföra. Sådan halvskyddad sysselsättning finns endast vid sex företag. För att en önskvärd utbyggnad av verksamheten skall komma till stånd, är det nödvändigt att lämna större kompensation för företagens merkostnader än vad nuvarande bidragsbestämmelser medger. Dessa merkostnader beror på ett mindre intensivt utnyttjande av maskiner och lokaler, större anspråk på arbetsledning, avsynning och administration, ökade transportkostnader m. m. Med nuvarande bidragssystem utgår i huvudsak ersättning för avlönande av arbetsledning. En av arbetsmarknadsstyrelsen föreslagen beräkningsgrund, nämligen att statsbidraget bestämmes till ett visst belopp för varje arbetstimme som fullgjorts av partiellt arbetsföra, synes departementschefen vara att föredra, då den ger större möjlighet till anpassning efter förhållandena på olika arbetsplatser. Med hänsyn till att den genomsnittliga kostnaden vid kommunalt drivna skyddade verkstäder enligt senaste uppgifter utgör 1:58 kr. per fullgjord arbetstimme tillstyrkes, att bidrag till halvskyddad sysselsättning skall utgå med högst en krona per fullgjord arbetstimme.

Såsom villkor för statsbidrag till verkstad för halvskyddad sysselsättning bör gälla, att minst tio personer kan kontinuerligt beredas plats och sysselsättning i verksamheten, att arbetslokalerna är godkända av yrkesinspektionen samt vederbörande brand- och hälsovårdsmyndigheter, att läkartillsyn ordnas på sätt, som godkännes av arbetsmarknadsstyrelsen, samt att platserna står till arbetsförmedlingens förfogande. Därutöver bör föreskrivas, att arbetstagare inom halvskyddad verksamhet skall erhålla avtalsenlig kontantlön för utfört arbete. Där så är möjligt och lämpligt anses

ackordsarbete böra ordnas. Det förutsättes, att arbetsvården endast hänvisar sådana personer till halvskyddad sysselsättning, som har mindre arbetsförmåga än normalt inom det aktuella arbetsområdet.

Kostnaderna för den föreslagna reformen i fråga om halvskyddade verkstäder uppskattas av styrelsen till 500 000 kr.

I likhet med styrelsen anser departementschefen, att medel bör beräknas till utbildningskurser för föreståndare och arbetsledare vid verkstäder inom arbetsvården. Rese- och traktamentsersättningar samt löner till kursdeltagarna bör emellertid betalas av resp. huvudmän. De direkta kurskostnaderna har av styrelsen uppskattats till 20 000 kr.

Med hänsyn till anslagsbelastningen under föregående budgetår anses den ökning av utgifterna, som följer av vad nu förordats, rymmas inom ramen för ett oförändrat anslagsbelopp.

I de under punkten 52 nämnda likalydande motionerna I: 513 och II: 587 har — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte till Bidrag till driften av verkstäder för handikappade för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 4 200 000 kr.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 587.

Utskottet. Betydelsen av en utvidgning av verkstäderna för s. k. halvskyddad sysselsättning vid enskilda företag vill utskottet starkt understryka. Utskottet tillstyrker därför den av departementschefen föreslagna ändringen av bidragsvillkoren för statsbidrag till sådana verkstäder, varigenom en ökad stimulans torde skapas hos företagen för att anordna dylika verkstäder.

Någon utvidgning av bidragsgivningen i övrigt utöver vad departementschefen föreslagit är utskottet i enlighet med sitt ställningstagande under föregående punkt icke berett tillstyrka. Yrkandena härom i motionerna I: 513 och II: 587 anser sig utskottet således icke kunna biträda.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 513 och II: 587, såvitt nu är i fråga,

a) godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1962 förordade ändringarna av grunderna för statsbidrag till verkstäder inom arbetsvården, att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1962;

b) till *Bidrag till driften av verkstäder för handikappade* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 3 100 000 kr.

62:o) **Omskolning m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 71, s. 152—157) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar av grunderna för utbildningsbidrag, att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1962, dels ock till Omskolning m. m. för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 000 kr.

För innevarande budgetår har anvisats ett förslagsanslag av 70 000 000 kr. till Bidrag till vissa omskolningskurser m. m. Från detta anslag bestrides på staten ankommande kostnader för yrkesutbildningskurser enligt kungörelsen 1945:445 (ändr. 1954:422 och 1957:129), dock med undantag av kostnader för utbildningsbidrag till eleverna. Utbildningsbidrag till dem utgår nämligen från anslaget till Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder. Från sistnämnda anslag bestrides även utbildningsbidrag till arbetslösa, partiellt arbetslösa och flyktingar, som deltar i undervisning i annan form än i kurser anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning.

För att underlätta en överblick av kostnaderna för den av arbetsmarknadsskäl bedrivna yrkesutbildningen föreslår departementschefen, att samtliga medel härför beviljas under ett och samma förslagsanslag, benämnt Omskolning m. m.

Den här avsedda utbildningsverksamheten har två uppgifter att fylla, nämligen dels att ge handikappade möjligheter att inplaceras i produktionen och dels att bibringa arbetslösa och dem som hotas av arbetslöshet sådana yrkesfärdigheter, som efterfrågas på arbetsmarknaden. Verksamheten har kraftigt utbyggt på senare år. Under föregående budgetår anordnade sålunda överstyrelsen för yrkesutbildning 703 kurser mot 79 under budgetåret 1956/57.

Under föregående budgetår har ca 14 000 personer erhållit utbildningsbidrag genom arbetsmarknadsverket. Statens sammanlagda kostnader för utbildningsbidrag och timpenning samt anordnande och drift av kurser var ca 70 000 000 kr. För innevarande budgetår har 70 000 000 kr. anvisats för nämnda ändamål utom utbildningsbidrag. Arbetsmarknadsstyrelsen har beräknat medelsbehovet för utbildningsbidrag till 38 000 000 kr. Departementschefen finner det angeläget, att expansionen av verksamheten fortsätter och föreslår, att anslaget uppföres med 125 000 000 kr. Inom detta belopp bör utrymme finnas att anordna 1 100 kurser och utge utbildningsbidrag till 20 000 personer. Vid anslagsberäkningen har hänsyn tagits till det förslag om slopande av den s. k. kommunandelen, som framlägges i det följande.

Kommunernas andel av utbildningskostnaderna utgjorde under förra budgetåret 6 682 600 kr. Kommunernas bidragsskyldighet i fråga om utbildningsbidrag och timpenning härstammar från den tid, då utbildningen ännu inte fått den centrala roll bland de rörlighetsfrämjande åtgärderna, som nu är fallet. Utbildningen är i många fall avsedd att möjliggöra för

den arbetslöse att tillträda anställning i en annan kommun. De kommuner, från vilka utflyttning sker, bör då inte belastas med kostnader för denna utbildning. Därtill kommer att det nuvarande systemet tenderar att i de enskilda fallen fördröja påbörjandet av utbildningen. Det är även administrativt tungrovt. Förra året utvidgades arbetsmarknadsstyrelsens möjligheter att ge dispens från bestämmelserna om kommuns bidrags-skyldighet. Departementschefen förordar, att staten nu tar på sig hela kostnaden.

Arbetsmarknadsstyrelsen har föreslagit vissa ändringar i gällande föreskrifter rörande utbildningsbidragen. Departementschefen förordar, att barntillägget i särskilda fall får utgå med högst 87 kr. för barn och månad, d. v. s. det belopp som under 30 dagar utgår enligt kungörelsen 1946:99 (ändrad såvitt nu är i fråga genom kungörelsen 1960:152) om familjebidrag åt värnpliktiga m. m. Möjlighet bör till skillnad från vad som nu gäller föreligga att utge familjetillägg för husföreståndarinna även där bidragstagaren inte sammanbor med barn under 16 år. Vidare tillstyrkes styrelsens förslag i fråga om bidrag under sjukledighet. Därigenom tillgodoses även ett förslag, som framlagts av 1958 års socialförsäkringskommitté i dess betänkande »Förtidspensionering och sjukpenningförsäkring m. m.» (SOU 1961:29). I fråga om hyresbidraget anses maximum böra fastställas till 125 kr. för Stockholm och orter i ortsgrupp 5 inom Stockholms län.

Från förevarande anslag bör enligt närmare bestämmande av Kungl. Maj:t bestridas kostnader för utbildning av lärare för kursverksamheten, för anordnande av vissa särskilda utbildningskurser, som avser att snabbt öka tillgången på yrkesutbildad arbetskraft, och för arvoden samt rese- och traktamentsersättningar till ledamöter i kursstyrelser och kursnämnder.

F. n. beviljar riksförsäkringsverket vissa utbildningsbidrag till handikappade inom ramen för anslaget Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet. Denna verksamhet föreslås överförd till arbetsmarknadsverket fr. o. m. den 1 juli 1962, och kostnaderna för den anses böra bestridas från förevarande anslag.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Wallentheim m. fl.* (I: 137) och den andra inom andra kammaren av fröken *Andersson i Strängnäs m. fl.* (II: 164), i vilka hemställts, att riksdagen, i anslutning till förevarande punkt i statsverkspropositionen, måtte besluta medge arbetsmarknadsstyrelsen rätt att för ensamstående, inom föreslagen anslagsram och efter särskild prövning, medge full täckning för de verkliga, styrkta kostnaderna för barnens tillsyn och vård under utbildningen, vare sig den sker i hemorten eller inte, och att bestämmelsen om 16-årsgränsen för utgående barntillägg ändras för att medge sådant tillägg

till överårigt barn som på grund av varaktig sjukdom eller svårt handikapp är i behov av betryggande placering under utbildningstiden,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Stefanson* (I: 419) och den andra inom andra kammaren av herr *Nordgren* (II: 498), i vilka hemställts — såvitt nu är i fråga — att riksdagen måtte besluta att under förevarande punkt till Omskolning m. m. för budgetåret 1962/63 anvisa 116 800 000 kr.,

dels ock de under punkten 23 nämnda likalydande motionerna I: 436 och II: 516 i vilka — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte uttala att det under femte huvudtiteln upptagna anslaget Omskolning m. m. i vidgad omfattning bör användas för reaktiveringskurser för hemarbetande kvinnor som vill återinvända i sitt tidigare yrke.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna I: 137, II: 498 och II: 516.

Utskottet. Betydelsen av den av arbetsmarknadsskäl bedrivna omskolningen och yrkesutbildningen har utskottet tidigare haft anledning understryka. Utskottet har även tidigare biträtt det av departementschefen framlagda förslaget om att samtliga kostnader för denna verksamhet skall bestridas från förevarande anslag. Utskottet tillstyrker vidare att kommunerna befrias från deras nu åliggande skyldighet att bidra till kostnaderna för utbildningsbidrag och timpenning. Departementschefens beräkning av kursverksamhetens omfattning under nästa budgetår föranleder ingen erinran från utskottets sida.

De förbättringar, som departementschefen föreslagit i fråga om bidragsvillkoren för personer som deltagar i nu ifrågakörande kurser, anser utskottet skäliga, och utskottet tillstyrker således desamma. I motionerna I: 137 och II: 164 har förordats ytterligare ändringar av bidragsvillkoren. Utskottet är dock icke berett att nu tillstyrka längre gående ändringar än departementschefen föreslagit, och de gjorde motionsyrkandena kan utskottet således icke biträda. Utskottet förutsätter emellertid, att frågan om bidragsvillkoren ägnas fortsatt uppmärksamhet av Kungl. Maj:t, och att därest ytterligare åtgärder skulle visa sig erforderliga, inte minst för att underlätta för ensamstående med barn att delta i omskolningskurser, förslag härom framlägges. Utskottet vill i detta sammanhang även erinra om att utskottet tidigare under punkten 23 förordat en översyn rörande omfattningen och utformningen av statens stöd till barnstugor och liknande ändamål. Även i detta avseende torde åtgärder kunna vidtagas för att bereda ensamstående med barn ökade möjligheter att delta i utbildningsverksamhet av nu ifrågakörande art.

I anledning av vad som i motionerna I: 436 och II: 516 uttalats om reaktiveringskurser för hemarbetande kvinnor vill utskottet framhålla, att kur-

ser som torde tillgodose de därvid avsedda ändamålen redan nu anordnas och att ytterligare åtgärder i denna riktning planeras. Något särskilt uttalande i ämnet från riksdagens sida finner utskottet icke påkallat, och yrkandet härom avstyrkes således.

Med hänsyn till syftet med den nu ifrågavarande utbildningsverksamheten, nämligen att skapa möjligheter för den enskilde till sysselsättning inom yrkesområden där efterfrågan på arbetskraft föreligger, anser utskottet den i motionerna I: 419 och II: 498 föreslagna omdisponeringen av medelsanvisningen från femte till åttonde huvudtiteln icke lämplig. Motionstyrkandet avstyrkes således.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag jämväl i övrigt hemställer utskottet,

I. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 137 och II: 164 godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1962 förordade ändringarna av grunderna för utbildningsbidrag, att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1962;

II. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 419 och II: 498, såvitt nu är i fråga, till *Omskolning m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 000 kr.;

III. att motionerna I: 436 och II: 516, såvitt nu är i fråga, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

63:o) **Understöd åt flyktingar m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 72, s. 157 och 158) föreslagit riksdagen att till Understöd åt flyktingar m. m. för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 3 500 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

Under år 1961 har fram till den 1 december sammanlagt 1 337 flyktingar överförts till Sverige. Av dessa flyktingar var 139 mer eller mindre svårt handikappade och 13 ensamstående mödrar med barn. Då överföringen huvudsakligen gällt fullt arbetsföra personer, har utplaceringen gått mycket snabbt. För 1 271 flyktingar hade man den 1 december 1961 ordnat arbete och bostad eller utbildning som fortfarande pågick, medan 32 vistades på sjukhus och endast 34 var kvar i förläggningar. Kungl. Maj:t har den 1 december 1961 fattat beslut om överföring av ytterligare 600 flyktingar till Sverige.

Det är f. n. inte möjligt att närmare bedöma förutsättningarna för kollektiv överföring av flyktingar under nästa budgetår. Härtill kommer, att kostnaden för varje flykting är beroende av faktorer, som inte nu kan över-

blickas. Medel bör emellertid stå till Kungl. Maj:ts förfogande för fortsatt överförande av flyktingar. Departementschefen föreslår, att ett oförändrat belopp beräknas för de utgifter, som bestrides av arbetsmarknadsmyndigheterna.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Understöd åt flyktingar m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 3 500 000 kr.

64:o) **Bidrag till De blindas förening.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73, s. 158 och 159), vilket innebär en med 35 000 kr. ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till De blindas förening* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 550 000 kr.

65:o) **Bidrag till De vanföras riksförbund.** Kungl. Maj:t har (punkt 74, s. 159 och 160) föreslagit riksdagen att till Bidrag till De vanföras riksförbund för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 350 000 kr.

Av anslaget för innevarande budgetår, 150 000 kr., har 100 000 kr. avsetts för bidrag till inköp och distribution av hjälpmedel för underlättande av den dagliga livsföringen för rörelsehindrade och andra handikappade ävensom hjälpmedel för handikappade husmödrar.

Departementschefen anför, att bidraget till tekniska hjälpmedel för handikappade, som infördes år 1960, har visat sig vara till stor nytta. Genom denna bidragsform kan praktisk hjälp lämnas i fall, där detta tidigare inte kunnat ske. Det har även tack vare riksförbundets medverkan varit möjligt att lämna bidragen i administrativt enkla former. Hjälpbehovet har visat sig vara större än vad som kan tillgodoses inom nuvarande medelsram. Departementschefen förordar därför, att anslaget för denna verksamhet ökas med 200 000 kr. Stöd till förbundets verksamhet i övrigt föreslås få utgå med oförändrat belopp.

Utskottet. Den nu ifrågavarande bidragsgivningen tillgodoser ett högst angeläget ändamål. Utskottet finner därför den av Kungl. Maj:t föreslagna uppräkningsen av anslaget välmotiverad. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till De vanföras riksförbund* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 350 000 kr.

66:o) **Bidrag till Hörselfrämjandets rehabiliteringscentral.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75, s. 160 och 161), vilket innebär en ökning av anslaget med 15 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Hörselfrämjandets rehabiliteringscentral* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 100 000 kr.

Bostadsbyggande m. m.

67:o) **Statens nämnd för samlingslokaler.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 86, s. 226), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 2 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens nämnd för samlingslokaler* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 83 000 kr.

68:o) **Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 87, s. 226 och 227), vilket innebär oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 30 000 kr.

69:o) **Rekonstruktionsbidrag till allmänna samlingslokaler.** Kungl. Maj:t har (punkt 88, s. 227 och 228) föreslagit riksdagen att till Rekonstruktionsbidrag till allmänna samlingslokaler för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

För innevarande och nästföregående budgetår har anvisats sammanlagt 600 000 kr. under förevarande anslag. Hittills har endast avgjorts ett ärende om rekonstruktionsbidrag, varvid ett belopp av 30 000 kr. beviljats. Nämnden för samlingslokaler har upplyst, att vid slutet av november 1961 framställningar om sådana bidrag, avseende tillhopa 195 000 kr., var föremål för nämndens prövning. Vid samma tid bedömdes riksorganisationerna för allmänna samlingslokaler komma att inom de närmaste månaderna inge framställningar till nämnden om rekonstruktionsbidrag avseende 250 000 kr.

Departementschefen förordar, att ifrågavarande anslag för budgetåret 1962/63 uppföres med endast ett formellt belopp av 1 000 kr.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till *Rekonstruktionsbidrag till allmänna samlingslokaler* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

70:o) **Statens bosättningslån: Ersättning åt ordsombud.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 89, s. 228), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bosättningslån: Ersättning åt ordsombud* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kr.

71:o) **Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 90, s. 228 och 229), vilket innebär en minskning av anslaget med 20 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 240 000 kr.

Sjukförsäkring, folkpensionering m. m.

72:o) **Försäkringsdomstolen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 91, s. 230), vilket innebär att anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal uppföres som en förslagsvis betecknad post samt oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för försäkringsdomstolen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	192 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	70 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	195 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	67 300
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 500

Summa kr. 529 000;

b) till *Försäkringsdomstolen: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 529 000 kr.

73:o) **Försäkringsdomstolen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 92, s. 230 och 231), vilket innebär en minskning av anslaget med 60 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försäkringsdomstolen: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 42 000 kr.

74:o) **Försäkringsrådet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 93, s. 231 och 232), vilket innebär en minskning av anslaget med 8 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för försäkringsrådet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	334 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	76 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	118 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	134 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	9 100
	Summa kr. 672 000;

b) till *Försäkringsrådet: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 672 000 kr.

75:o) **Försäkringsrådet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 94, s. 232), vilket innebär oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försäkringsrådet: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 32 000 kr.

76:o) **Riksförsäkringsverket: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 95, s. 232—236) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för riksförsäkringsverket, som föranledes av vad departementschefen föreslagit, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för riksförsäkringsverket, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63, dels ock till Riksförsäkringsverket: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 15 172 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 15 230 000 kr.

Departementschefen erinrar inledningsvis om att de uppgifter som nu ankommer på servicedetaljen för sjömän enligt en av Kungl. Maj:t den 13 oktober 1961 utfärdad kungörelse fr. o. m. den 1 april 1962 skall fullgöras av den för Göteborg inrättade allmänna sjukkassan. I samband därmed bör en förste kontorsskrivartjänst i Ae 15, en kontoristtjänst i Ae 9, en kansli-biträdestjänst i Ae 7 och sex biträdestjänster i reglerad befordringsgång indras.

Bidragsgivningen rörande näringshjälp och yrkesutbildning föreslås fr. o. m. den 1 juli 1962 skola överflyttas till arbetsmarknadsstyrelsen. Därvid bör inom verket en tjänst som förste kansliskrivare i Ae 12 och en kontoristtjänst i Ae 9 på allmänna byrån indras.

För innevarande budgetår har tillhoppa 720 000 kr. beräknats för tillfällig personal på avgifts- och utbetalningsbyråerna. För motsvarande ändamål och andra tillfälliga personalförstärkningar beräknas 770 000 kr. under anslaget för nästa budgetår. Beloppet bör stå till Kungl. Maj:ts förfogande.

Efter medgivande av Kungl. Maj:t den 15 september 1961 har det av verket angivna vikariatslöneförordnandet på tillsynsbyrån att bestrida göromål, som ankommer på byråchef i lönegrad B 1, utbytt mot en tjänst som byrådirektör i lönegrad Ag 26. Nämnda tjänst föreslås skola extraordinariesättas. Detsamma bör ske med följande befattningar på tillsynsbyrån, vilka är avsedda för arbetsuppgifter avseende den allmänna tilläggs pensioneringen, nämligen en tjänst som förste byråsekreterare i Ag 23, en tjänst som kontorist i Ag 9 och en tjänst som kanslibitråde i Ag 7.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor förordas, att följande tjänster uppflyttas i lönegrad, nämligen på avgiftsbyrån en tjänst som förste byråsekreterare i Ao 21 till Ao 23, på tillsynsbyrån en tjänst som kanslibitråde i Ae 7 till kontoristtjänst i Ae 9 samt på utbetalningsbyrån två kanslibitrådestjänster i Ao 7 till kontoristtjänster i Ao 9, en kanslibitrådestjänst i Ae 7 till kontoristtjänst i Ae 9 och åtta kontorsbitrådestjänster i reglerad befordringsgång till kanslibitrådestjänster i Ae 7.

Anslaget föreslås uppfört med 15 172 000 kr.

Utskottet har i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt de av departementschefen anmälda förslagen till tjänsteförändringar. Utskottet, som icke heller i övrigt funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit, hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för riksförsäkringsverket, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1962 föreslagit;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksförsäkringsverket, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* 5 494 000

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	201 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	7 821 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 890 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	266 000
	<hr/> Summa kr. 17 672 000;

Särskilda uppbördsmedel:

Ersättning från allmänna pensionsfonden	2 500 000
	<hr/> Nettoutgift kr. 15 172 000;

c) till *Riksförsäkringsverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 15 172 000 kr.

77:o) **Riksförsäkringsverket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 96, s. 236—239), vilket innebär en höjning av anslaget med 578 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Riksförsäkringsverket: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 4 210 000 kr.

78:o) **Riksförsäkringsverket: Ortsombud.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 97, s. 239), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Riksförsäkringsverket: Ortsombud* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 635 000 kr.

79:o) **Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet.** Kungl. Maj:t har (punkt 103, s. 242—247) föreslagit riksdagen att till Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 16 200 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 16 900 000 kr.

Departementschefen lämnar inledningsvis en redogörelse för riksförsäkringsverkets sjukvårdande verksamhet och för ett i ämnet avgivet betänkande. Utskottet får härutinnan hänvisa till propositionen (s. 244—246). Departementschefen konstaterar härefter att den av riksförsäkringsverket och tidigare pensionsstyrelsen bedrivna sjukvårdsverksamheten kommit att utgöra en allt mindre andel av sjukhusvården i landet. Detta gäller inte minst i fråga om reumatikervården, där verksamheten haft sin största

betydelse. Den fortsatta utbyggnaden av sjukhusorganisationen på såväl läns- som regionplanet medför ökade möjligheter för de ifrågavarande patienterna att vårdas på hemortssjukhus. Praktiskt taget allmän enighet föreligger även om att riksförsäkringsverkets nuvarande sjukvårdande verksamhet i princip bör avvecklas och att vårdresurserna bör inordnas i den ordinarie sjukvårdsorganisationen.

När det gäller sättet och tidpunkten för en sådan avveckling råder delade meningar. Ytterligare överläggningar bör därför äga rum med företrädare för de kommunala sjukvårdshuvudmännen, innan slutlig ställning tas i ämnet. I avbidan härpå är departementschefen inte beredd att ta ståndpunkt rörande den framtida användningen av riksförsäkringsverkets sjukhus i Nynäshamn, Tranås och Åre. I detta sammanhang erinrar departementschefen om att han erhållit Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla särskilda utredningsmän för att utreda bl. a. frågan om organisationen av rehabiliteringsverksamheten. Att ställning inte nu tas till det framtida utnyttjandet av de nämnda sjukhusen bör dock enligt departementschefens mening inte hindra att, såsom föreslagits beträffande sjukhuset i Nynäshamn, överenskommelse kan träffas om att upplåta vissa platser till vederbörande landsting.

Under nästa budgetår anses riksförsäkringsverkets sjukvårdande verksamhet böra bedrivas i huvudsak såsom hittills. För vården på verkets sjukvårdsanstalter beräknas ytterligare 1 400 000 kr.

För bidragsgivning till yrkesutbildning och näringshjälp har för innevarande budgetår beräknats 100 000 kr. resp. 2 000 000 kr. Såsom tidigare anförts vid anmälan av anslagen till vissa sysselsättningspolitiska åtgärder och till omskolning m. m. bör denna bidragsgivning fr. o. m. nästa budgetår helt överföras till arbetsmarknadsverket. Anslaget bör alltså minskas med nyssnämnda belopp.

Anslaget föreslås uppfört med 16 200 000 kr.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anförts och föreslagit. Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må till *Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 16 200 000 kr.

Arbetarskydd

80:o) **Arbetarskyddsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 104, s. 248—250) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för arbetarskyddsstyrelsen, som föranledes av vad departementschefen föreslagit, dels godkänna av de-

partementschefen förordad avlöningsstat för arbetarskyddsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63, dels ock till Arbetarskyddsstyrelsen: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 2 037 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 985 000 kr.

Departementschefen föreslår, att skogsyrkesinspektionens personal utökas med en distriktsinspektör inom vardera av de två inspektionsdistrikten. Tjänsterna anses böra inrättas som extra. Under förevarande anslag beräknas medel för en extra distriktsinspektörstjänst i Ag 17.

Såsom chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anses en kanslibiträddestjänst i Ae 7 på allmäntekniska byrån böra utbytas mot en tjänst som kontorist i Ae 9 och en tjänst som amanuens på sociala avdelningen utbytas mot en förste byråsekreterartjänst i Ae 21. Till ordinarie stat bör överföras en byrådirektörstjänst i Ae 26 på maskintekniska byrån.

Vad nu förordats medför, inräknat automatiska förändringar, en ökning av medelsbehovet med 52 000 kr.

Utskottet har i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt av departementschefen anmälda förslag till tjänsteförändringar. Då utskottet icke heller i övrigt funnit anledning till erinran mot vad departementschefen föreslagit, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för arbetarskyddsstyrelsen, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1962 föreslagit;

b) godkänna följande avlöningsstat för arbetarskyddsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	800 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	124 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	648 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	434 600
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	29 000

Summa kr. 2 037 000;

c) till *Arbetarskyddsstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 2 037 000 kr.

81:o) **Arbetskyddsstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 105, s. 250 och 251), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 17 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Arbetskyddsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 280 000 kr.

82:o) **Yrkesinspektionen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 106, s. 251—253) föreslagit riksdagen att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för yrkesinspektionen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63, dels ock till Yrkesinspektionen: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 4 144 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 4 003 000 kr.

I enlighet med vad departementschefen anfört under anslaget till Arbetskyddsstyrelsen: Avlöningar bör skogsyrkesinspektionen i vartdera distriktet förstärkas med en distriktsinspektör i Ag 17. Medel för en tjänst i nämnda lönegrad beräknas under förevarande anslag. Jämte automatiska förändringar innebär detta en ökning av medelsbehovet under anslaget med 141 000 kr.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Dahlberg m. fl.* (I: 128) och den andra inom andra kammaren av herr *Lassinantti m. fl.* (II: 332), har föreslagits, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning och förslag syftande till en förbättring och effektivisering av yrkesinspektionen inom nuvarande elfte distriktet.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 332.

Utskottet. I anledning av vad i motionerna I: 128 och II: 332 anförts vill utskottet erinra om att yrkesinspektionens elfte distrikt i fråga om antalet arbetsställen är det minsta av landets distrikt. Någon uppdelning av detsamma har heller icke ifrågasatts vid de utredningar rörande arbetskyddsverkets organisation som under senare år företagits. Otvivelaktigt torde emellertid de stora avstånden inom distriktet innebära vissa nackdelar. Möjligheten att härutinnan uppnå någon mera väsentlig förbättring genom annan lokalisering av distriktets expedition synes dock tveksam, och en uppdelning av distriktet på flera sektioner torde ävenledes medföra vissa svårigheter. Utskottet utgår från att arbetskyddsstyrelsen, därest de av motionärerna åberopade förhållandena skulle innebära mera påtagliga olägenheter för verksamheten, framlägger de förslag styrelsen finner motiverade i samband med sina årliga anslagsäskanden. Utskottet är därför icke berett att förorda någon särskild utredning i nu förevarande fråga.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

I. att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för yrkesinspektionen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 897 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	99 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 167 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	918 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	61 300

Summa kr. 4 144 000;

b) till *Yrkesinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 4 144 000 kr.;

II. att motionerna I:128 och II:332 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

83:o) **Yrkesinspektionen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 107, s. 253 och 254), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 1 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Yrkesinspektionen*: *Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 007 000 kr.

84:o) **Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område.** Kungl. Maj:t har (punkt 108, s. 254 och 255) föreslagit riksdagen att till Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 100 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

Arbetarskyddsstyrelsen har upplyst, att bidrag för budgetåret 1961/62 begärts av Arbetarnas bildningsförbund med 20 000 kr., Föreningen för arbetarskydd med 30 000 kr., Göteborgs arbetarskyddsförening med 5 000 kr., Jordbrukets skyddspropaganda och Skogsbrukets skyddspropaganda med vardera 17 500 kr. och Svenska röda korset med 35 000 kr. Tillsammans uppgår de begärda bidragen alltså till ett belopp av 125 000 kr.

Arbetarskyddsstyrelsen finner det i hög grad önskvärt om ifrågavarande verksamhet kunde främjas genom högre statsbidrag än tidigare. Styrelsen föreslår därför, att 115 000 kr. skall beräknas för den regelmässiga upplys-

ningsverksamheten. Därutöver hemställer styrelsen om ett engångsbelopp på 20 000 kr. som bidrag till en film, som skall inspelas inom ramen för en av försäkringsbolaget Folksam planerad upplysningskampanj, vars mål är att anpassa maskinen och arbetsmetoden till människans naturliga förutsättningar. Styrelsen föreslår sålunda, att anslaget för nästa budgetår anvisas med 135 000 kr.

Departementschefen förordar, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Wärnberg* (I: 139) och den andra inom andra kammaren av herr *Rask* (II: 173), har hemställts, att riksdagen vid behandlingen av anslaget till Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område för budgetåret 1962/63 måtte för detta ändamål anvisa ett anslag av 135 000 kr.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 173.

Utskottet. Den undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område som utföres genom olika frivilliga organisationer utgör ett värdefullt komplement till den genom yrkesinspektionen bedrivna tillsyns- och rådgivningsverksamheten. Utskottet tillstyrker därför Kungl. Maj:ts förslag om ett anslag av 100 000 kr. för detta ändamål. Att såsom föreslagits i de förevarande motionerna utöka anslaget ytterligare kan utskottet däremot icke biträda. Utskottet hemställer,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 139 och II: 173 till *Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 100 000 kr.

85:o) **Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 109, s. 255), vilket innebär oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 6 000 kr.

Diverse

86:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 110 och 111, s. 255 och 256) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1962/63 såsom förslagsanslag anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* 6 585 000 kr;

b) till *Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark* 173 000 kr.

87:o) **Statens hyresråd: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 112, s. 256), vilket innebär en minskning av anslaget med 45 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hyresråd: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 937 000 kr.

88:o) **Statens hyresråd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 113, s. 257), vilket innebär en med 3 000 kr. minskad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hyresråd: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 85 000 kr.

89:o) **Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 114, s. 257 och 258), vilket innebär oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 9 000 kr.

90:o) **Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m.fl.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 115, s. 258), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kr.

91:o) **Internationellt socialpolitiskt samarbete.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 116, s. 258), vilket innebär en höjning av anslaget med 70 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Internationellt socialpolitiskt samarbete* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 105 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

Statens allmänna fastighetsfond

92:o) **Vissa byggnadsarbeten m. m. vid ungdomsvårdsskolorna.** Kungl. Maj:t har (punkt 117, s. 259—266) föreslagit riksdagen att till Vissa byggnadsarbeten m. m. vid ungdomsvårdsskolorna för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 5 100 000 kr.

Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 4 436 000 kr.

Byggnadsstyrelsen har redovisat sina anslagsäskanden i form av en investeringsplan för innevarande och nästa budgetår. Planen har uppgjorts så, att beräknade reservationer vid utgången av det löpande budgetåret kan inkalkyleras i förbrukningssiffrorna för följande budgetår. I motsats till vad som hittills varit fallet kommer medelförbrukningen att redovisas för varje enskilt byggnadsprojekt som är upptaget i planen. Däremot anges inte hur mycket av beviljade eller äskade anslag som belöper på varje enskilt företag.

Departementschefen har för sin del ingen erinran mot att systemet med investeringsplaner — som redan användes på andra områden inom statsförvaltningen — tillämpas även beträffande förevarande investeringsanslag.

Vad härefter angår de byggnadsföretag, som är aktuella under nästa budgetår, hänvisar departementschefen till att han redan i det föregående vid behandlingen under driftbudgeten av ungdomsvårdsskolornas avlöningsanslag förordat uppförandet av en sjuk- och behandlingsavdelning vid Ryagården samt en elevpaviljong med 10 platser vid Håkanstorp. I angivna sammanhang har vidare förordats att verkstadsbyggnader uppföres vid Ryagården och Håkanstorp samt att en ny skolbyggnad anordnas vid Eknäs. Beträffande sistnämnda byggnadsföretag erinras om att vid 1958 års riksdag 200 000 kr. anvisades till en första etapp av utbyggnaden av nya undervisningslokaler m. m. vid nämnda skola. Ifrågavarande byggnadsföretag har inte kommit till utförande på grund av att skolans framtida funktion varit oviss. Ett nytt förslag baserat på att skolan i viss utsträckning skall kunna ta emot skolpliktiga elever har nu utarbetats. De för ändamålet tidigare beräknade medlen har måst tagas i anspråk för att bestrida vissa merkostnader för byggnadsarbeten vid Stigby och Sundbo.

På grund av den betydande utvidgningen av organisationen under senare år och det av departementschefen förordade byggnadsprogrammet för nästa budgetår är det nödvändigt att uppföra ytterligare bostadshus för vissa skolor. För nämnda ändamål beräknas 1 900 000 kr. Beloppet torde i sin helhet komma att förbrukas under nästa budgetår. Det föreslås få an-

komma på Kungl. Maj:t att bestämma vid vilka skolor bostäder skall uppföras.

De i byggnadsstyrelsens investeringsplan i övrigt upptagna förslagen till nybyggnader avsedda att påbörjas under nästa budgetår får övervägas vid prövningen av anslagen till ungdomsvårdsskolorna för budgetåret 1963/64 och därefter. De ifrågakarande företagen bör därför utgå ur planen. Vissa av dem torde efter Kungl. Maj:ts prövning kunna komma i fråga som beredskapsarbeten, om arbetsmarknadsläget skulle ge anledning därtill.

Departementschefen tillstyrker ett av socialstyrelsen framfört förslag om medelsanvisning för tillbyggnad av en arbetslokal för trädgården vid Ryagården, anordnande av växthus vid Sundbo samt flyttning av trädgårdsanläggning vid Bärby. Kostnaderna härför under nästa budgetår bör beräknas till resp. 50 000, 50 000 och 30 000 kr. Ifrågakarande företag anses böra upptagas i investeringsplanen.

I förslaget till investeringsplan har upptagits flera objekt för vilka medel tidigare anvisats och kostnadsramar fastställts men där de per den 1 juli 1961 beräknade kostnaderna med sammanlagt 1 728 000 kr. överstiger vad som förutsatts vid medelsanvisningen. Härav belöper sig 324 500 kr. på merkostnader till följd av den allmänna stegringen av byggnadskostnaderna. De i investeringsplanen angivna nya kostnadsramarna godtages. Det förutsattes emellertid, att byggnadsstyrelsen beträffande dessa och övriga i det föregående berörda byggnadsföretag noga tillvaratar alla möjligheter att nedbringa kostnaderna. Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att i detta syfte företaga erforderliga ändringar i planen.

Departementschefen föreslår, att den i propositionen (s. 260—263) redovisade investeringsplanen — med de ändringar och tillägg som framgår av vad ovan anförts — godkännes. Medelsbehovet för nästa budgetår beräknas till 5 100 000 kr. Inom ramen för tillgängliga medel bör byggnadsstyrelsen ha möjlighet att bestrida merkostnader, som uteslutande föranledes av en eventuell allmän byggnadskostnadsstegring.

För innevarande budgetår har Kungl. Maj:t erhållit medgivande att — om så befinnes lämpligt — inom anslagets ram omdisponera medel till andra byggnadsföretag än de som i samband med anslagsäskandena underställts riksdagen. Ett motsvarande bemyndigande föreslås skola gälla även efter genomförandet av den nya formen för redovisning av anslagsäskandena. Omdispositioner av angivet slag bör sålunda efter Kungl. Maj:ts bestämmande få ske inom investeringsplanens ram.

Utskottet. De av departementschefen anmälda nybyggnadsföretagen vid Ryagården, Håkanstorp och Eknäs har utskottet redan tidigare tillstyrkt vid sin behandling av ungdomsvårdsskolornas avlöningsanslag. Medel härför bör inräknas under förevarande anslag. Utskottet har icke heller i övrigt funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anförts och

föreslagit, och utskottet tillstyrker således även att systemet med investeringsplaner tillämpas beträffande förevarande anslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Vissa byggnadsarbeten m. m. vid ungdomsvårdsskolorna* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 5 100 000 kr.

93:o) **Vissa byggnadsarbeten m. m. vid statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare.** Kungl. Maj:t har (punkt 118, s. 266—270) föreslagit riksdagen att till *Vissa byggnadsarbeten m. m. vid stadens vårdanstalter för alkoholmissbrukare* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 1 040 000 kr.

Byggnadsstyrelsen har redovisat sina anslagsäskanden i form av en investeringsplan för innevarande och nästa budgetår. Under nästföregående anslagspunkt har departementschefen förklarat sig inte ha något att erinra mot införandet av ett sådant system i vad avser ungdomsvårdsskolorna. Departementschefen tillstyrker byggnadsstyrelsens förslag att investeringsplan införes även beträffande statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare.

Vad angår uppförandet av en sjuk- och mottagningsavdelning vid Svartsjö erinras om att byggnadsstyrelsen på uppdrag av Kungl. Maj:t och i samråd med anstaltsstyrelsen utrett möjligheterna att till lägre kostnad än den ursprungligen beräknade anordna sjuk- och mottagningsavdelning m. m. i slottsbyggnaden. Som ett alternativ har byggnadsstyrelsen utarbetat ett förslag till uppförande av en ny byggnad för en sådan avdelning omfattande jämväl administrationslokaler i anslutning till den slutna avdelningen. Sistnämnda lösning har förordats av byggnadsstyrelsen bland annat med hänsyn till att statens organisationsnämnd anfört, att vid nybyggnadsalternativet besparingen enbart i personalkostnader kunde beräknas till 87 300 kr. per år, motsvarande ett kapitaliserat värde av mellan 1,2 och 1,9 miljoner kr. Departementschefen tillstyrker bifall till det av byggnadsstyrelsen förordade förslaget, som kostnadsberäknats till 1 800 000 kr. För nästa budgetår anses böra anvisas 800 000 kr. Styrelsens i övrigt framförda förslag beträffande nya arbetsobjekt vid Svartsjöanstalten torde efter Kungl. Maj:ts prövning kunna komma i fråga som beredskapsarbeten, om arbetsmarknadsläget skulle ge anledning därtill.

I fråga om Vengarn tillstyrkes byggnadsstyrelsens förslag om medelsanvisning till anordnande av en ny panncentral vid vårdanstalten. För ändamålet beräknas 425 000 kr.

Byggnadsstyrelsen har beträffande Brotorp i sina anslagsäskanden upptagit ett bostadshus med två lägenheter, för vilket kostnaden uppskattats till 200 000 kr. Departementschefen tillstyrker, att en direktörsbostad på fyra rum och kök uppföres vid vårdanstalten. För ändamålet beräknas 110 000 kr.

Vad beträffar tidigare beslutade byggnadsföretag har 1961 års riksdag under förevarande anslag anvisat 135 000 kr. till uppförande av en läkarbostad vid Gudhem. I byggnadsstyrelsens framlagda förslag till investeringsplan har upptagits ett belopp av 190 000 kr. utgörande den beräknade kostnaden för uppförande av en större läkarbostad än den tidigare planerade. Departementschefen är inte beredd att tillstyrka ändringsförslaget. Med hänsyn till automatiska kostnadsstegringar beräknas emellertid ytterligare 5 000 kr. för ändamålet. Övriga av byggnadsstyrelsen redovisade kostnadsökningar godtages. Det förutsättes emellertid, att styrelsen noga uppmärksammar och tar till vara alla möjligheter att minska kostnaderna. Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att i detta syfte företaga erforderliga ändringar i den framlagda planen.

Departementschefen föreslår att den i propositionen (s. 267) redovisade investeringsplanen — med de ändringar som betingas av vad departementschefen här anfört — godkännes. Vidare förordas bifall till byggnadsstyrelsens förslag att vid utgången av budgetåret 1961/62 förefintliga behållningar på de tidigare nämnda äldre investeringsanslagen får överföras till förevarande investeringsanslag. Medelsbehovet för nästa budgetår beräknas till 1 040 000 kr.

Utskottet. I likhet med vad utskottet anfört under nästföregående punkt torde även i fråga om nu förevarande anslag ett system med investeringsplaner böra tillämpas.

Beträffande byggnadsarbetena vid Svartsjö vill utskottet erinra om att i den av 1956 års riksdag godkända byggnadsplanen för en förnyelse och upprustning av anstalten även ingick en ombyggnad av slottet. Det av departementschefen nu förordade alternativet att uppföra en särskild byggnad, inrymmande sjuk- och mottagningsavdelning jämte administrationslokaler synes utskottet innebära en ändamålsenlig lösning, och utskottet tillstyrker därför detsamma.

De föreslagna arbetena vid Venngarn och Brotorp tillstyrkes ävenledes av utskottet.

Utskottet, som icke heller i övrigt funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit, hemställer,

att riksdagen må till *Vissa byggnadsarbeten m. m. vid statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 1 040 000 kr.

Statens utlåningsfonder

94:o) **Statens bosättningslånefond.** Kungl. Maj:t har (punkt 121, s. 293—301) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen för-

ordade ändringar i bestämmelserna om statens bosättningslån, dels ock till Statens bosättningslånefond för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 kr.

För innevarande budgetår har å anslaget anvisats ett formellt belopp av 1 000 kr.

Enligt kungörelsen 1946:570 om statliga bosättningslån med däri vidtagna ändringar kan bosättningslån beviljas trolovade eller äkta makar samt ogift moder med minderårigt barn för inköp av möbler eller andra bosättningsföremål, ävensom redskap, verktyg eller liknande föremål, som kan underlätta hemarbetet eller vara av betydelse för hemmets trevnad eller familjens försörjning. Endast svenska medborgare, bosatta inom landet, får lån. Lån får uppgå till högst 3 000 kr. samt utlämnas utan säkerhet. Räntan överensstämmer med normalräntan för lån under statens utlåningsfonder, f. n. 4 3/4 procent. Amorteringstiden är högst 8 år. I vissa fall kan uppskov med återbetalningen beviljas för ytterligare högst 5 år.

Såsom villkor för erhållande av bosättningslån gäller bl. a. att lånsökandena är i behov av medel för anskaffande av de bosättningsföremål m. m., som lånet avser, att lånets upptagande är tillrådligt med hänsyn till lånsökandenas egna villkor och intressen och att de lånsökande gjort sig kända för skötsamhet och ekonomisk förtänksamhet samt, i den mån betingelser härför förelegat, ådagalagt sparvilja.

Lån beviljas av riksbanken.

Befrielse från skyldighet att återbetala erhållet lån eller del därav kan medgivnas, då synnerliga svårigheter att återbetala lånet inträtt på grund av låntagares död eller ökad försörjningsplikt.

Socialstyrelsen har på Kungl. Maj:ts uppdrag gjort en översyn av normerna för beviljande av bosättningslån. Beträffande innebörden i styrelsens i anledning därav framlagda förslag samt häröver avgivna remissyttrandet torde få hänvisas till propositionen (s. 294—299).

Departementschefen erinrar inledningsvis om att socialstyrelsen föreslagit, att bosättningslån skall kunna beviljas även utländsk medborgare, som är gift med svensk kvinna. Förslaget har allmänt tillstyrkts vid remissbehandlingen. Departementschefen förordar den föreslagna ändringen.

I fråga om maximibeloppet för lån har socialstyrelsen anfört, att utrymmet mellan det nu gällande maximibeloppet och det i praktiken tillämpade medelbeloppet är tillräckligt stort för att utan höjning av det högsta tillåtna lånet medge en önskvärd ökning av långivningen. Ett antal remissorgan har föreslagit, att maximibeloppet skall höjas.

Nu gällande maximibelopp fastställdes 1953. Den därefter skedda prisutvecklingen i fråga om bosättningsartiklar gör enligt departementschefen en höjning av beloppet motiverad. Vid frågans bedömning bör dessutom

hänsyn tagas till den utveckling som ägt rum i fråga om bostädernas utrymmesstandard och till de stegrade anspråk på kvalitet, som numera ställes på bostadsutrustningen. Avbetalningskrediterna för varaktiga konsumtionsvaror torde för de svenska hushållens del vara av betydande omfattning. Med hänsyn till den ekonomiska belastning, som avbetalningskrediter i allmänhet utgör, får det anses angeläget att nybildade hushåll har tillgång till erforderlig bosättningskredit i annan och lämpligare form. Departementschefen förordar att maximibeloppet fastställs till 4 000 kr.

Departementschefen behandlar därefter de förslag socialstyrelsen framfört rörande tillämpningen av lånebestämmelserna.

Vad först angår bedömningen av lånebehovet med hänsyn till sökandens tillgångar finner departementschefen i likhet med fullmäktige i riksbanken, att dessa bör beaktas. Det finns dock skäl att härvidlag eftersträva en mindre rigorös tillämpning.

Enligt departementschefens mening saknas anledning att vid långivningen upprätthålla en övre åldersgräns för lånsökande. Vad riksbanksfullmäktige anfört angående den nu tillämpade åldersgränsen tyder på att denna saknar praktisk betydelse.

En uppmjukning av de grunder riksbanken hittills följt vid bedömningen av sökandenas inkomster finner departementschefen välmotiverad. Den nu tillämpade inkomstgränsen anses böra kunna jämkas uppåt.

Vad gäller lånets storlek i de enskilda fallen innebär socialstyrelsens förslag att lån i allmänhet skall beviljas i enlighet med sökandens önskemål intill det gällande maximibeloppet. Enligt departementschefens mening bör behovet av lån samt sökandens återbetalningsförmåga alltjämt prövas i de enskilda fallen. Med hänsyn till vad bl. a. statens konsumentråd anfört angående kostnaderna för bostadsutrustning torde emellertid lånebehovet i många fall uppgå till det av departementschefen föreslagna maximibeloppet eller överstiga detta. En mera generös prövning av lånebehovet än den hittillsvarande synes därför försvarlig. Det är ofrånkomligt, att bristande återbetalningsförmåga hos sökanden i en del fall kan inverka sänkande på lånebeloppet. Vid bedömningen härav bör dock långivningens sociala syfte beaktas.

Departementschefen anser det önskvärt, att en såvitt möjligt enhetlig tillämpning av lånebestämmelserna åstadkommes vid de olika avdelningskontoren. Det torde ankomma på riksbanken att vidta åtgärder, som ytterligare främjar en sådan utveckling.

Riksbanken anses böra ha möjlighet att kalla Ortsombuden till överläggningar. Bestämmelser om arvoden m. m. föreslås få fastställas av Kungl. Maj:t.

För att önskemålet om social erfarenhet hos Ortsombuden mera allmänt skall bli tillgodosett föreslås lånekungörelsen skola kompletteras med en föreskrift om att till ombud bör utses person, som besitter sådan erfarenhet.

I övrigt är departementschefen inte beredd att föreslå några ändringar i reglerna om bosättningslån.

De förordade ändringarna i lånebestämmelserna torde inte för närvarande påkalla någon ökad medelsanvisning till statens bosättningslånefond. Departementschefen förordar anvisande av ett formellt belopp.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Ringaby* och *Virgin* (I: 57) och den andra inom andra kammaren av fröken *Wetterström* och herr *Magnusson* i Borås (II: 93), i vilka hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag om höjning av maximibeloppet för statliga bosättningslån från 3 000 kr. till 4 000 kr.,

dels ock de under punkten 23 nämnda likalydande motionerna I: 333 och II: 406 i vilka — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte besluta att vid behandlingen av den av departementschefen föreslagna ändringen av reglerna för erhållande av bosättningslån avskaffa den övre inkomstgränsen från och med den 1 juli 1962.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna II: 93 och II: 406.

Utskottet. Vid sin behandling av förevarande anslag i sitt utlåtande nr 5 föregående år förordade utskottet en översyn angående normerna för beviljande av bosättningslån. Till denna ståndpunkt anslöt sig även riksdagen. Såsom framgått av vad departementschefen anfört har en sådan översyn numera gjorts. De ändringar av bidragsreglerna som departementschefen härvid föreslagit finner utskottet lämpliga, och utskottet kan således ansluta sig till desamma. Härav framgår att utskottet icke biträder det i motionerna I: 57 och II: 93 framförda yrkandet om att bibehålla nuvarande maximigräns för bosättningslånen.

I anledning av vad som i motionerna I: 333 och II: 406 uttalats rörande den övre inkomstgränsen för erhållande av lån vill utskottet erinra om att departementschefen uttalat sig för en uppmjukning av de grunder som hittills tillämpats i detta avseende och att inkomstgränsen därför bör kunna jämkas uppåt. Det väsentliga syftet med det i motionerna framförda förslaget torde enligt utskottets mening därigenom komma att tillgodoses. Att helt slopa kravet på en viss övre inkomstgräns är utskottet dock icke berett att tillstyrka.

Utskottet, som icke i övrigt funnit anledning till erinran eller särskilt uttalande i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

I. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 57 och II: 93 samt I: 333 och II: 406, sistnämnda bägge motioner såvitt nu är i fråga,

godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1962 förordade ändringar i bestämmelserna om statens bosättningslån;

II. att riksdagen må till *Statens bosättningslånefond* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 kr.

95:o) **Lånefonden för allmänna samlingslokaler.** Kungl. Maj:t har (punkt 122, s. 301 och 302) föreslagit riksdagen att till Lånefonden för allmänna samlingslokaler för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 9 000 000 kr.

Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 9 000 000 kr.

Departementschefen förordar, att anslag för nästa budgetår anvisas med samma belopp som för innevarande budgetår.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sveningsson* (I: 216) och den andra inom andra kammaren av herrar *Björkman* och *Nordgren* (II: 265), har — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte besluta, att statslån för anordnande av allmänna samlingslokaler m. m. som beviljats fr. o. m. den 1 juli 1962 skall vara amorteringspliktigt och förräntas efter en räntesats av 5,5 procent.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionen II: 265.

Utskottet. Frågan om räntan på de statliga lånen för anordnande av allmänna samlingslokaler prövades senast av föregående års riksdag i anledning av väckta motioner i ämnet. Någon anledning att nu intaga annan ståndpunkt synes enligt utskottets mening icke föreligga, och yrkandena i motionerna I: 216 och II: 265 avstyrkes således.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning, hemställer,

I. att motionerna I: 216 och II: 265, såvitt nu är i fråga, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

II. att riksdagen må till *Lånefonden för allmänna samlingslokaler* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 9 000 000 kr.

Fonden för låneunderstöd

96:o) **Lån till nybyggnader m. m. vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare.** Kungl. Maj:t har (punkt 123, s. 302—305) föreslagit riks-

dagen att till Lån till nybyggnader m. m. vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 1 100 000 kr.

Framställningar om lån till nybyggnader m. m. vid de erkända vårdanstalterna Åsbrohemmet, Pålyckeheimmet, Älvgården, Ribbingebäck och Vårnäsheimmet har av socialstyrelsen överlämnats i samband med dess anslagsäskanden för budgetåret 1962/63. Vidare har socialstyrelsen överlämnat två framställningar av stiftelsen Åsbrohemmet angående dels medel till viss ytterligare byggnadsverksamhet vid Åsbrohemmet, dels ytterligare statsmedel till anordnande av vårdavdelningen Rällsögården.

Departementschefen förordar, att stiftelsen Åsbrohemmet erhåller statslån på sammanlagt 502 000 kr., varav för om- och tillbyggnad av den kemiska tvätten ett räntefritt lån på 325 000 kr. att amorteras under 25 år, och återstoden såsom ett ränte- och amorteringsfritt lån.

Vidare tillstyrkes framställningen om medel till uppförande av ett nytt personalbostadshus vid Älvgården. Föreningen Hemmet Älvgården bör för ändamålet erhålla ett räntebärande, amorteringsfritt lån på 120 000 kr. Räntesatsen bör bestämmas till 4 3/4 procent. Särskild säkerhet för eventuell återbetalningsskyldighet bör ej avkrävas föreningen. Beträffande Vårnäsheimmet förordas ett räntebärande, amorteringsfritt lån på 90 000 kr. till iordningställande av två personalbostäder. Räntesatsen bör även i detta fall bestämmas till 4 3/4 procent.

Vad Rällsögården beträffar anförde departementschefen vid behandlingen av frågan om medel på kapitalbudgeten för innevarande budgetår till ombyggnadsarbeten m. m. vid vårdavdelningen, att de planerade arbetena samt de uppgjorda kostnadsberäkningarna borde bli föremål för ytterligare granskning och prövning. På anmodan av Kungl. Maj:t har byggnadsstyrelsen sedermera avgivit utlåtande i ärendet och därvid framlagt närmare utredning och förslag rörande de byggnadsarbeten m. m., som erfordras för att vårdavdelningen skall försättas i ett tillfredsställande skick. Förutom de arbeten, till vilka medel beviljats för innevarande budgetår och vilka av byggnadsstyrelsen betecknats som etapp I, är enligt styrelsen ytterligare arbeten erforderliga. Dessa arbeten har av styrelsen uppdelats i två etapper, II och III, för vilka enligt styrelsen erfordras 386 500 resp. 293 500 kr. De i etapperna I och II upptagna arbetena betecknas av byggnadsstyrelsen som angelägna. Departementschefen förordar, att stiftelsen Åsbrohemmet för utförande av de som etapp II betecknade arbetena beviljas ett ränte- och amorteringsfritt lån på 388 000 kr.

I detta sammanhang anmäles, att socialstyrelsen i en särskild framställning hemställt, att en utredning göres rörande anordnande av en ny allmän vårdanstalt för kvinnliga alkoholmissbrukare såsom ersättning för erkända vårdanstalten Hagbyheimmet. Styrelsen har i sina anslagsäskanden

för budgetåret 1962/63 framhållit, att kostnaderna för en sådan vårdanstalt preliminärt torde kunna uppskattas till 2 000 000 kr. Socialstyrelsen torde komma att närmare utreda frågan.

Summan av de förordade lånen till erkända vårdanstalter under nästa budgetår uppgår till 1 100 000 kr.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till Lån till nybyggnader m. m. vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 1 100 000 kr.

97:o) **Tidigare behandlade frågor.** Utskottet har tidigare avgivit utlåtanden beträffande nedannämnda, av Kungl. Maj:t under följande punkter framlagda förslag, nämligen

- punkten 30: Ferieresor;
- punkten 31: Bidrag till driften av semesterhem;
- punkten 32: Stipendier för underlättande av husmoderssemester;
- punkten 33: Bidrag till driften av barnkolonier m. m.;
- punkten 76: Bostadsstyrelsen: Avlöningar;
- punkten 77: Bostadsstyrelsen: Omkostnader;
- punkten 78: Länsbostadsnämnderna: **Avlöningar**;
- punkten 79: Länsbostadsnämnderna: Omkostnader;
- punkten 80: Ränteeftergifter å vissa bostadslån m. m.;
- punkten 81: Bostadsrabatter;
- punkten 82: Bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet;
- punkten 83: Bidrag till viss upplysningsverksamhet rörande byggnadstekniska frågor;
- punkten 84: 1960 års bostadsräkning;
- punkten 119: Lånefonden för bostadsbyggande;
- punkten 120: Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrin;
- punkten 124: Räntefria lån till bostadsbyggande; vilket utskottet härmed får för riksdagen meddela.

98:o) **Uppskjutna frågor.** Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande beträffande nedannämnda, av Kungl. Maj:t under följande punkter framlagda förslag, nämligen

- punkten 6: Socialstyrelsen: Avlöningar;
- punkten 7: Socialstyrelsen: Omkostnader;
- punkten 8: Socialstyrelsen: Statistiska specialundersökningar;
- punkten 15: Mödrahjälp;
- punkten 16: Mödrahjälpnämnderna;

- punkten 85: Byggnadsforskning;
punkten 98: Bidrag till sjukkassor m. m.;
punkten 99: Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.;
punkten 100: Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.;
punkten 101: Bidrag till folkpensioner m. m.;
punkten 102: Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar; vilket utskottet härmed får för riksdagen anmäla.

Stockholm den 10 april 1962.

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Gillström, Einar Persson, fröken Andersson, herrar Birger Andersson, Axel Johannes Andersson, Bergman, Ragnar Bergh, Fritz Persson, Per Jacobsson, Bengtson, Söderberg, Mårtensson, Bertil Petersson, Edström och Nils-Eric Gustafsson; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Gustafsson i Stockholm, Karlsson i Olofström, Almgren, fröken Elmén, herrar Nilsson i Göingegården, Andreasson, Eliasson i Sundborn, Mellqvist, Svensson i Ljungskile, Johansson i Norrköping, Gustafsson i Skellefteå, Andersson i Knäred och Fagerlund;

dock att herr Kellgren deltagit i stället för herr Karlsson i Olofström vid behandlingen av punkterna 25—98.

Reservationer

1) vid punkten 3 (Socialattachéer) av fröken Andersson, herrar Ragnar Bergh, Staxäng och Nilsson i Göingegården, vilka ansett att utskottet bort avstyrka Kungl. Maj:ts förslag och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»I likhet med motionärerna anser utskottet, att de arbetsuppgifter som ankommer på socialattachéerna bör ombesörjas av den ordinarie utrikesrepresentationen såvitt avser socialpolitiken och av arbetsmarknadens parter i den mån arbetsuppgifterna gäller arbetsmarknadsförhållanden. Förordnandena för de två socialattachéerna bör därför upphöra fr. o. m. den 1 juli i år. Något anslag för ändamålet bör således icke anvisas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må med bifall till motionerna I: 217 och II: 267, såvitt nu är i fråga, avslå Kungl. Maj:ts förevarande förslag.»

2) vid *punkten 14* (Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem) av fröken *Elmén*

3) vid *punkten 24* (Försöksverksamhet rörande daghem m. m.) av fröken *Andersson*, herrar *Ragnar Bergh*, *Staxäng* och *Nilsson* i Göingegården, vilka ansett att utskottet bort avstyrka Kungl. Maj:ts förslag och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Anslaget tillkom ursprungligen för att möjliggöra praktiska försök med nya verksamhetsformer inom barnstugeverksamheten och för barns sommarvistelse. Medlen användes nu till ett helt annat ändamål, nämligen till bestridande av driftkostnader vid ett barnpsykologiskt laboratorium i Stockholm. Då vetenskaplig forskning inte tillhör socialdepartementets verksamhetsområde utan ecklesiastikdepartementets, anser utskottet i likhet med motionärerna att något anslag inte skall utgå under femte huvudtiteln. Huruvida något anslag av förevarande slag skall utgå under åttonde huvudtiteln torde få ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må med bifall till motionerna I: 217 och II: 267, såvitt nu är i fråga, avslå Kungl. Maj:ts förevarande förslag.»

4) vid *punkten 25* (Ungdomsvårdsskolorna: Avlöningar) av fröken *Andersson*, herrar *Axel Johannes Andersson*, *Per Jacobsson*, *Edström*, fröken *Elmén*, herrar *Svensson* i Ljungskile och *Gustafsson* i Skellefteå, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 431 och II: 505 och att därför *dels* det avsnitt i utskottets yttrande på s. 18, som börjar med »Utskottet kan» och slutar med »således av utskottet», bort ha följande lydelse:

»I likhet med vad i motionerna I: 431 och II: 505 anförts anser utskottet det väsentligt, att ungdomsvårdsskolorna äger tillgång till kvalificerad personal i erforderlig utsträckning. Detta gäller inte minst i fråga om assistentpersonal. Utskottet anser därför, att personalorganisationen bör förstärkas med ytterligare en assistenttjänst utöver de två som departementschefen förordat. Det är vidare enligt utskottet högst angeläget, att den betydande utbyggnad av ungdomsvårdsskoleorganisationen som skett under senare år även åtföljes av en motsvarande förstärkning i fråga om personaltillgången. I likhet med vad som skett beträffande de nya mottagningsavdelningar som inrättats bör även de befintliga special- och mottagningsavdelningarna ges en sådan personalorganisation att elevtillsynen

kan vara dubblerad under dagtid. Vidare bör enligt utskottets mening de s. k. öppna vårdavdelningarna förses med erforderlig personal. Det bör vidare erinras om att socialstyrelsen beräknat ett väsentligt större antal tjänster till följd av arbetstidsförkortningen än vad departementschefen tillstyrkt. Mot bakgrunden härav anser utskottet en utökning av personalen med sammanlagt tio vårdartjänster erforderlig utöver den i statsverkspropositionen föreslagna utökningen.»

dels ock utskottets hemställan under I. bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 431 och II: 505

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för ungdomsvårdsskolorna, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1962 samt utskottet förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för ungdomsvårdsskolorna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 134 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	406 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal...	5 399 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 368 800
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	162 000
	Summa kr. 11 471 000;

c) till *Ungdomsvårdsskolorna*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 11 471 000 kr.;»

5) vid *punkten 52* (Arbetsmarknadsstyrelsen: *Avlöningar*) av herrar *Bengtson, Nils-Eric Gustafsson, Eliasson* i Sundborn och *Andersson* i Knäred, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 513 och II: 587, såvitt nu är i fråga, och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»I det följande kommer utskottet att tillstyrka förstärkningar utöver departementschefens förslag i fråga om arbetsvårds- och rehabiliteringsverksamhet m. m. Utskottet finner sig därför böra tillstyrka vad som i motionerna I: 513 och II: 587 yrkats beträffande nu förevarande anslag. I övrigt kan utskottet ansluta sig till den av departementschefen föreslagna personalorganisationen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 513 och II: 587, såvitt nu är i fråga,

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för arbetsmarknadsstyrelsen, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1962 samt utskottet förordat;
- b) godkänna följande avlöningsstat för arbetsmarknadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 051 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	56 200
3. Avlöningar till tillfällig personal, <i>förslagsvis</i> ...	355 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	4 358 000
5. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	115 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 029 800
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	135 000
	Summa kr. 9 100 000;

c) till *Arbetsmarknadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 9 100 000 kr.»

6) vid *punkten 54* (Arbetsförmedlingen: Avlöningar)

a) av fröken *Andersson*, herrar *Ragnar Bergh*, *Staxäng* och *Nilsson* i Göingegården, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 217 och II: 267, såvitt nu är i fråga, och att därför

dels utskottets yttrande t. o. m. det stycke på s. 40, som slutar med »särskilt uttalande», bort ha följande lydelse:

»Stor efterfrågan på arbetskraft råder f. n. och såvitt kan bedömas torde någon ändring i detta avseende inte vara att förvänta. Att under sådana omständigheter inrätta ett så stort antal tjänster som Kungl. Maj:t förordat finner utskottet inte motiverat. I likhet med vad som föreslagits i motionerna I: 217 och II: 267 anser utskottet en utökning med 100 tjänster vara tillräcklig, varvid tjänstemannaförmedlingen, arbetsvården och yrkesvägledningen i första hand bör förstärkas.

Utskottet kan ej heller biträda Kungl. Maj:ts förslag om att 3 600 000 kr. skall anvisas till tillfällig personal för att utnyttjas om det skulle visa sig erforderligt med personaltillskott för att lösa speciella arbetsmark-

nadsproblem. I likhet med vad som anförts i motionerna I: 217 och II: 267 anser utskottet, att — om det senare skulle visa sig nödvändigt med en förstärkning av personalen på grund av ändring i konjunkturerna — anslagsfrågan bör tas upp på nytt och då på tilläggsstat.

De nu framförda förslagen medför ett minskat anslagsbehov med 5 400 000 kr.

Såsom föreslagits i de förut nämnda motionerna anser utskottet vidare att direktiven för arbetsmarknadsutredningen bör kompletteras med uttrycklig föreskrift om att denna skall företaga en organisationsundersökning av arbetsmarknadsverket.

Av det sagda framgår att utskottet icke kan tillstyrka den i motionerna I: 513 och II: 587 föreslagna anslagsuppräknningen. Några särskilda uttalanden från riksdagens sida i anledning av vad som föreslagits i motionerna I: 215 och II: 325 samt II: 174 anser utskottet icke påkallade.»

dels ock utskottets hemställan under I. och IV. bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom med bifall till motionerna I: 217 och II: 267 samt med avslag å motionerna I: 513 och II: 587, samtliga motioner såvitt nu är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för arbetsförmedlingen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	10 675 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	321 600
3. Avlöningar till tillfällig personal, <i>förslagsvis</i> ...	1 543 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal...	12 980 000
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 400
6. Arvoden till yrkesvalslärare, <i>förslagsvis</i>	800 000
7. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	25 000
8. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	9 070 000
9. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	599 000
	Summa kr. 36 016 000;

b) till *Arbetsförmedlingen*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 36 016 000 kr.;

IV. att riksdagen må med bifall till motionerna I: 217 och II: 267, såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t hem-

ställa, att direktiven för arbetsmarknadsutredningen kompletteras med uttrycklig föreskrift om att utredningen skall företaga en organisationsundersökning av arbetsmarknadsverket.»

b) av herrar *Bengtson, Nils-Eric Gustafsson, Eliasson* i Sundborn och *Andersson* i Knäred, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 513 och II: 587, såvitt nu är i fråga, och att därför

dels det avsnitt i utskottets yttrande på s. 39, som börjar med »Åtgärder som» och slutar med »nu erforderlig», bort ha följande lydelse:

»Åtgärder som kan skapa vidgade möjligheter för den enskilde till bättre anpassning i arbetslivet är i hög grad angelägna. Inte minst gäller det härvid att bereda ökade tillfällen för de handikappade till en aktiv yrkesverksamhet. Utskottet vill erinra om att antalet arbetsvårdssökande år 1959 uppgick till 27 000 mot 22 950 år 1950. Under år 1960 ökade det med ytterligare nära 5 000 personer, vilket sammanhänger väsentligen med det fr. o. m. detta år påbörjade samarbetet mellan arbetsvården och sjukvårderna. Förutsättningar för en intensifiering av detta samarbete har skapats genom beslut av föregående års riksdag angående inrättande av allmänna försäkringskassor och administrationen av socialförsäkringarna i övrigt. Utskottet vill jämväl erinra om att riksdagen förelagts förslag om nya grunder för förtidspensionering m. m. samt förslag om att försäkringskassorna skall åläggas regelmässig skyldighet att utröna behovet av rehabiliteringsåtgärder i alla de fall sjukdom varat 90 dagar. Även detta kan förväntas medföra en kraftigt ökad belastning på arbetsvårdsorganen. Flertalet länsarbetsnämnder har emellertid med hänsyn till bristande personella resurser redan tidigare tvingats begränsa antalet remisser från sjukvårderna på olika sätt, exempelvis genom att vissa sjukvårdsområden helt eller delvis undantagits från samarbete eller genom att vissa grupper (husmödrar, stats- och kommunalanställda m. fl.) eller ålderskategorier (främst personer över 55 år) ej medtagits. Det må även erinras om att ökade krav på arbetsvården ställes från social-, ungdoms-, kriminal- och alkoholistvårdens sida samt från kommuner och landsting i samband med utbyggnaden av rehabiliteringskliniker samt träningsverkstäder och skyddade verkstäder. Utskottet vill jämväl erinra om att dess ställningstagande rörande verkstäder för handikappade (p. 60 och 61) medför ökade krav på arbetsvårdsorganen. Utskottet finner det nödvändigt att ökade personella resurser ställes till förfogande för här berörda uppgifter. Om så sker finns uppenbarligen en mycket stor risk att det viktiga inslag i socialpolitiken, som arbetsvårds- och rehabiliteringsverksamheten utgör, ej kan fungera på tillfredsställande sätt. Utskottet ansluter sig i detta avseende till de synpunkter som framförts i motionerna I: 513 och II: 587. Även om svårigheter finns i personalrekryteringssynpunkt är det angeläget att rekryteringen ej hämmas av brist på medel. Härvid bör uppmärksammas

att vid länsarbetsnämnderna f. n. finns 24 läkare med en tjänstgöringstid av i genomsnitt två timmar per vecka. Med hänsyn till bl. a. det i det föregående berörda, alltmer vidgade samarbetet mellan arbetsvården och sjukkassorna är det uppenbart att den tillmätta tiden är helt otillräcklig. Utskottet tillstyrker vad i detta avseende anförts i motionerna I: 513 och II: 587, vilket sammanfaller med arbetsmarknadsstyrelsens framställning. Även i övrigt finner sig utskottet böra tillstyrka vad som i förevarande avseenden yrkats i nämnda motioner, vilket likaledes sammanfaller med arbetsmarknadsstyrelsens framställning.

Denna förstärkning av arbetsvårdens resurser kommer givetvis att medföra ökade möjligheter att tillgodose de speciella behov som kan finnas beträffande handikappade av olika kategorier, bl. a. de som avses i motionen II: 174. Utskottet utgår från att en smidig anpassning till de förefintliga behoven skall kunna erhållas. Att riksdagen, såsom föreslagits i sistnämnda motion, skulle uttala sig för att vissa tjänstemän inom arbetsvårdsavdelningarna speciellt avdelades för arbetsplacering enbart av vissa grupper anser utskottet mot denna bakgrund inte lämpligt.»

dels ock utskottets hemställan under I. bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom med bifall till motionerna I: 513 och II: 587 samt med avslag å motionerna I: 217 och II: 267, samtliga motioner såvitt nu är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för arbetsförmedlingen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	10 675 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	407 600
3. Avlöningar till tillfällig personal, <i>förslagsvis</i>	5 143 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal...	16 300 000
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 400
6. Arvoden till yrkesvalslärare, <i>förslagsvis</i>	800 000
7. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	25 000
8. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	9 517 000
9. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	630 000
	Summa kr. 43 500 000;

b) till *Arbetsförmedlingen*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 43 500 000 kr.»

c) av fröken *Elmén*

7) vid *punkten 55* (Arbetsförmedlingen: Omkostnader) av fröken *Andersson*, herrar *Ragnar Bergh*, *Staxäng* och *Nilsson* i Göingegården, vilka under förutsättning av bifall till den med 6 a) betecknade reservationen ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Med hänvisning till vad utskottet anfört under nästföregående punkt ansluter utskottet sig till den i motionerna I: 217 och II: 267 föreslagna anslagsminskningen. Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 217 och II: 267, såvitt nu är i fråga, till *Arbetsförmedlingen: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 9 902 000 kr.»

8) vid *punkten 57* (Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder)

a) av herrar *Bengtson*, *Nils-Eric Gustafsson*, *Eliasson* i Sundborn och *Andersson* i Knäred, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka den i motionerna I: 263 och II: 327 samt I: 513 och II: 587 föreslagna höjningen av maximibeloppet för näringshjälpen och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 46, som börjar med »För möjligheterna» och slutar med »med näringshjälp», bort ha följande lydelse:

»För möjligheterna att bereda de handikappade sysselsättning utgör näringshjälpen ett verksamt medel. Den omläggning av administrationen av näringshjälpen som föreslagits och varigenom denna verksamhet i dess helhet kommer att administreras av arbetsmarknadsverket, synes utskottet rationell. Förslaget härom biträdades således. En vidgning av näringshjälpverksamheten finner utskottet högst angelägen. I motionerna I: 263 och II: 327 erinras om att bidraget till näringshjälp, vilket f. n. är maximerat till 5 000 kr., numera täcker avsevärt mindre än hälften av den avsedda kostnaden, medan det ursprungligen avsetts att bidraget skulle täcka tre fjärdedelar av kostnaden. I motionerna yrkas på höjning av maximibeloppet till 10 000 kr. och att ifrågavarande anslag skall uppräknas med anledning härav. Ett liknande yrkande finns i motionerna I: 513 och II: 587. Då det är angeläget, att stöd till de handikappade genom näringshjälp, vilket är en föga dyrbar hjälpform, ej hämmas till följd av föråldrade bidragsregler, tillstyrker utskottet att bidragets maximibelopp höjes från 5 000 kr. till 10 000 kr. Medelsförbrukningen under ifrågavarande anslag är synnerligen svår att överblicka, och anslaget är i förhållande till kostnaderna för näringshjälpen synnerligen stort. Av den anledningen synes någon uppräknning av anslaget icke böra ske på grund av den före-

slagna ändringen av bidragsreglerna för näringshjälp. Utskottet förutsätter att, därest ett ökat medelsbehov uppstår, Kungl. Maj:t liksom vid tidigare tillfällen återkommer till riksdagen i frågan.»

dels ock utskottets hemställan under I. bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom motionerna I: 263 och II: 327 samt I: 513 och II: 587, sistnämnda bägge motioner såvitt nu är i fråga, till *Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 190 000 000 kr., därav förslagsvis 60 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen;»

b) av herr *Söderberg*, som ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 135 och II: 169 och att därför utskottets hemställan under II. bort ha följande lydelse:

»II. att riksdagen må med bifall till motionerna I: 135 och II: 169 hos Kungl. Maj:t hemställa om översyn av bestämmelserna för statsbidrag till vanföra för inköp av motorfordon i det i motionerna angivna syftet.»

c) av herr *Per Jacobsson*, fröken *Elmén* och herr *Gustafsson* i Skellefteå

9) vid *punkten 60* (Bidrag till anordnande av verkstäder för handikappade)

a) av herrar *Bengtson*, *Nils-Eric Gustafsson*, *Eliasson* i Sundborn och *Andersson* i Knäred, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 513 och II: 587, såvitt nu är i fråga, och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Bestämmelserna om bidrag till anordnande av verkstäder för handikappade samt om bidrag till driften av sådana verkstäder infördes efter beslut av 1960 års riksdag. Dessa verkstäder utgör enligt utskottets mening en synnerligen viktig del av den samhällliga rehabiliteringsorganisationen. En fortsatt utbyggnad av dessa verkstäder är därför högst angelägen. Den hittills genomförda utbyggnaden återspeglas i den kraftiga uppräknings av anslaget som departementschefen nu föreslagit.

I motionerna I: 133 och II: 171 har föreslagits att bidragsgivningen skulle utsträckas till att även avse en första uppsättning maskiner eller likvärdig utrustning. Motsvarande förslag ligger även bakom den i motionerna I: 513 och II: 587 föreslagna ökningen av medelsanvisningen till nu ifrågavarande ändamål. Även vissa andra ändringar av bidragsvillkoren har framförts i nämnda motioner. Enligt utskottets mening skulle bidrag till maskinutrustning verksamt befrämja tillkomsten av kvalitetsmässigt goda verkstäder. Utskottet tillstyrker därför ifrågavarande yrkanden. Vid bedömningen av det medelsbehov, som därigenom uppkommer, bör upp-

märksammas att arbetsmarknadsstyrelsen beräknat medelsbehovet för de verkstäder som iordningställes under kalenderåren 1961 och 1962 till 10,4 milj. kr. Härav skulle 6,7 milj. kr. falla på budgetåret 1962/63. Denna beräkning har åberopats i motionerna I: 513 och II: 587, vilka även innefattar vad arbetsmarknadsstyrelsen anfört beträffande bidrag till viss utrustning, såsom ergometercykel, ekg-apparat och annan apparatur för funktionsbedömning. Ett bifall härtill, innefattande statsbidrag med hälften av kostnaden, dock högst 6 000 kr. per avdelning, beräknas medföra ett medelsbehov av 75 000 kr. för budgetåret 1962/63. Utskottet, som tillstyrker ifrågavarande motionsyrkanden, anser i anledning härav att för bidrag till anskaffande av maskiner beräknas 2,6 milj. kr., för bidrag till anordnande av verkstäder 6,7 milj. kr. samt för sistnämnda utrustning 75 000 kr., varför det sammanlagda anslagsbehovet skulle uppgå till 9 375 000 kr.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 133 och II: 171 ävensom med bifall till motionerna I: 513 och II: 587, sistnämnda bägge motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till anordnande av verkstäder för handikappade* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 9 375 000 kr.»

b) av herrar *Söderberg* och *Johansson* i Norrköping, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka det i motionerna I: 133 och II: 171 framförda förslaget om att statsbidrag skall utgå till verkstäder för handikappade till anskaffande av en första uppsättning maskiner eller likvärdig utrustning och att därför

dels det avsnitt i utskottets yttrande på s. 50, som börjar med »I motionerna» och slutar med »till erinran», bort ha följande lydelse:

»I motionerna I: 133 och II: 171 har föreslagits att bidragsgivningen skulle utsträckas till att även avse en första uppsättning maskiner eller likvärdig utrustning. Motsvarande förslag ligger även bakom den i motionerna I: 513 och II: 587 föreslagna ökningen av medelsanvisningen till nu ifrågavarande ändamål. Även vissa andra ändringar av bidragsvillkoren har framförts i nämnda motioner. Utskottet vill erinra om att motionsyrkanden av motsvarande innebörd även framförts vid 1960 och 1961 års riksdagar, men att riksdagen då icke varit beredd att bifalla desamma. Intresset från kommunalt håll för en utbyggnad av verkstäder för handikappade är stort, men de betydande kostnader som utbyggnaden innebär torde i många fall verka hämmande. Det är enligt utskottets mening högst angeläget, att utbyggnaden av dessa verkstäder kan stimuleras. En utsträckning av bidragsgivningen till att även omfatta en första uppsättning maskiner eller annan likvärdig utrustning bör kunna verksamt bidra härtill. Ut-

skottet tillstyrker därför de gjorda motionsyrkandena härutinnan. Även i övrigt är en förbättring av bidragsvillkoren i och för sig angelägen. Utskottet är dock icke berett att nu förorda någon ytterligare utvidgning. Utskottet förutsätter dock att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer bidragsgivningen och föreslår de ytterligare ändringar av bidragsreglerna som vid den praktiska tillämpningen kan visa sig påkallade.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom motionerna I: 133 och II: 171 samt I: 513 och II: 587, sistnämnda bägge motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till anordnande av verkstäder för handikappade* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 7 600 000 kr.»

c) av fröken *Elmén* och herr *Svensson* i Ljungskile

10) vid *punkten 61* (Bidrag till driften av verkstäder för handikappade) av herrar *Bengtson*, *Nils-Eric Gustafsson*, *Eliasson* i Sundborn och *Andersson* i Knäred, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 513 och II: 587, såvitt nu är i fråga, och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 52, som börjar med »Någon utvidgning» och slutar med »kunna biträda», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Utskottet vill emellertid erinra om att minimikravet att minst tio personer kan kontinuerligt beredas plats och sysselsättning i verksamheten kan medföra att vissa mindre företag, vilka i och för sig kan ha goda förutsättningar att anordna halvskyddad sysselsättning, ej kan få del av bidraget. Utskottet förutsätter därför att den nämnda regeln ej skall tillämpas kategoriskt och restriktivt. I enskilda fall bör lägre antal sysselsatta kunna godtagas efter särskild prövning. Utskottet förutsätter även att detta spörsmål ägnas tillbörlig uppmärksamhet och att den nämnda regeln tages upp till omprövning om det visar sig att den hämmar en utbyggnad av den halvskyddade verksamheten.

Det i motionerna I: 513 och II: 587 framförda yrkandet grundar sig på arbetsmarknadsstyrelsens förslag att statsbidragsandelen av lönekostnaderna skall vidgas från nuvarande högst 40 eller i särskilda fall 45 % till 50 %. Med hänsyn till angelägenheten av denna verksamhet och till landstingens betydande utgifter för densamma finner sig utskottet böra tillstyrka ifrågavarande motionsyrkande. Det erforderliga medelsbehovet får därigenom beräknas till 4,2 milj. kr.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 513 och II: 587, såvitt nu är i fråga,

a) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1962 samt av utskottet förordade ändringar av grunderna för statsbidrag till verkstäder inom arbetsvården, att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1962;

b) till *Bidrag till driften av verkstäder för handikappade* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 4 200 000 kr.»

11) vid *punkten 94* (Statens bosättningslånefond) av fröken *Andersson*, herrar *Ragnar Bergh*, *Staxäng* och *Nilsson* i Göingegården, vilka ansett att utskottet bort avstyrka Kungl. Maj:ts förslag om höjning av maximibeloppet för statliga bosättningslån och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 75, som börjar med »Vid sin» och slutar med »för bosättningslånen», bort ha följande lydelse:

»Vid sin behandling av förevarande anslag i sitt utlåtande nr 5 föregående år förordade utskottet en översyn angående normerna för beviljande av bosättningslån. Till denna ståndpunkt anslöt sig även riksdagen. Såsom framgått av vad departementschefen anfört har en sådan översyn numera gjorts. De ändringar av bidragsreglerna som departementschefen härvid föreslagit finner utskottet även skäliga utom i vad avser höjning av maximibeloppet för lånen. Såsom framhållits i motionerna I: 57 och II: 93 finnes redan inom ramen för nuvarande maximigräns utrymme för både en höjning av medelsbeloppet och en ökning av långivningen. Utskottet ansluter sig därför till motionärernas förslag att nuvarande maximigräns för bosättningslånen bör bibehållas.»

dels ock utskottets hemställan under I. bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 57 och II: 93 ävensom med avslag å motionerna I: 333 och II: 406, sistnämnda bägge motioner såvitt nu är i fråga, godkänna av utskottet förordade ändringar i bestämmelserna om statens bosättningslån;»

12) vid *punkten 95* (Lånefonden för allmänna samlingslokaler) av fröken *Andersson*, herrar *Ragnar Bergh*, *Staxäng* och *Nilsson* i Göingegården, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka de i motionerna I: 216 och II: 265 föreslagna ändringarna av lånebestämmelserna och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 76, som börjar med »Frågan om» och slutar med »avstyrkes således», bort ha följande lydelse:

»I likhet med motionärerna anser utskottet, att statslån för anordnande av allmänna samlingslokaler m. m. som beviljats fr. o. m. den 1 juli 1962 skall vara amorteringspliktigt och förräntas efter en räntesats av 5,5 %. Till följd härav erfordras icke något avskrivningsanslag för nästa budgetår såvitt avser lånefonden för allmänna samlingslokaler.»

dels ock utskottets hemställan under I. bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må med bifall till motionerna I: 216 och II: 265, såvitt nu är i fråga, godkänna av utskottet förordad ändring av grunderna för lån till anordnande av allmänna samlingslokaler.»
